

—
Верховний
Суд

Аналіз
стану здійснення правосуддя
при розгляді адміністративних справ
в першому півріччі 2019 року

Київ
2019

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Зміст

1. Здійснення правосуддя місцевими адміністративними судами	3
1.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів місцевих адміністративних судів	3
1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами	13
2. Здійснення правосуддя апеляційними адміністративними судами	15
2.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів	15
2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами	21
3. Здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду	23
3.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду	23
3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанцій	26
3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції	34
4. Загальні показники розгляду адміністративних справ і матеріалів Великою Палатою Верховного Суду	42
5. Загальні показники розгляду справ і матеріалів, пов'язаних з виборами	54
6. Висновки	60

1. Здійснення правосуддя місцевими адміністративними судами

1.1. *Обсяг роботи та навантаження на суддів місцевих адміністративних судів*

Відповідно до частини третьої статті 21 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» місцевими адміністративними судами є окружні адміністративні суди, а також інші суди, передбачені процесуальним законом.

Згідно з Кодексом адміністративного судочинства України адміністративні справи підсудні окружним адміністративним судам та місцевим загальним судам як адміністративним судам (далі разом – місцеві адміністративні суди).

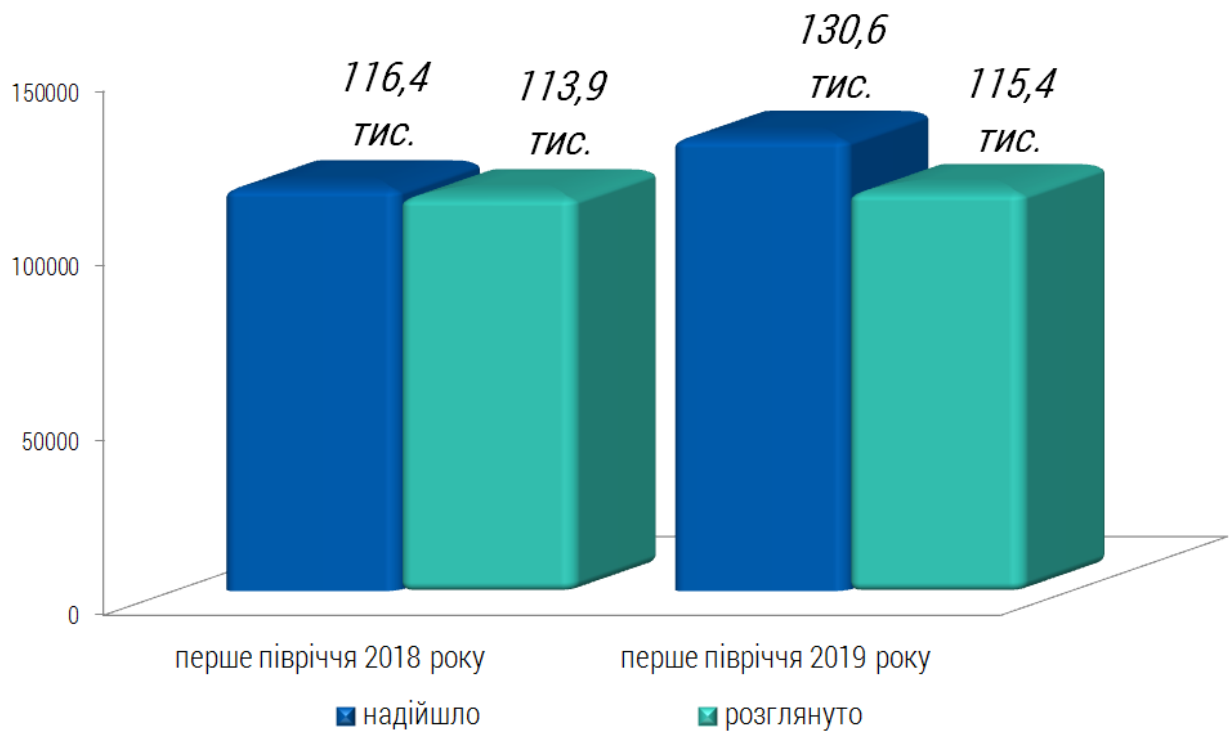
За даними статистичної звітності, упродовж першого півріччя 2019 року до місцевих адміністративних судів надійшло **130 595¹** позовних заяв, заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви, про відновлення втраченого судового провадження, звернень, клопотань, подань, заяв, у тому числі поданих у порядку виконання судових рішень, судових доручень (далі – матеріали), проти 116 426 справ і матеріалів, що надійшли у першому півріччі 2018 року.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами в першому півріччі 2018–2019 років відображено на *гістограмі 1*.

¹ Тут і далі жирним шрифтом виділено показники й тенденції першого півріччя 2019 року.

Гістограма 1

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами в першому півріччі 2018–2019 років

Показник надходження матеріалів до окружних адміністративних судів збільшився з 89 684 до **98 718** одиниць (+10 %).

При цьому у звітному періоді до окружних адміністративних судів надійшло **втричі більше** звернень, ніж до місцевих загальних судів як адміністративних.

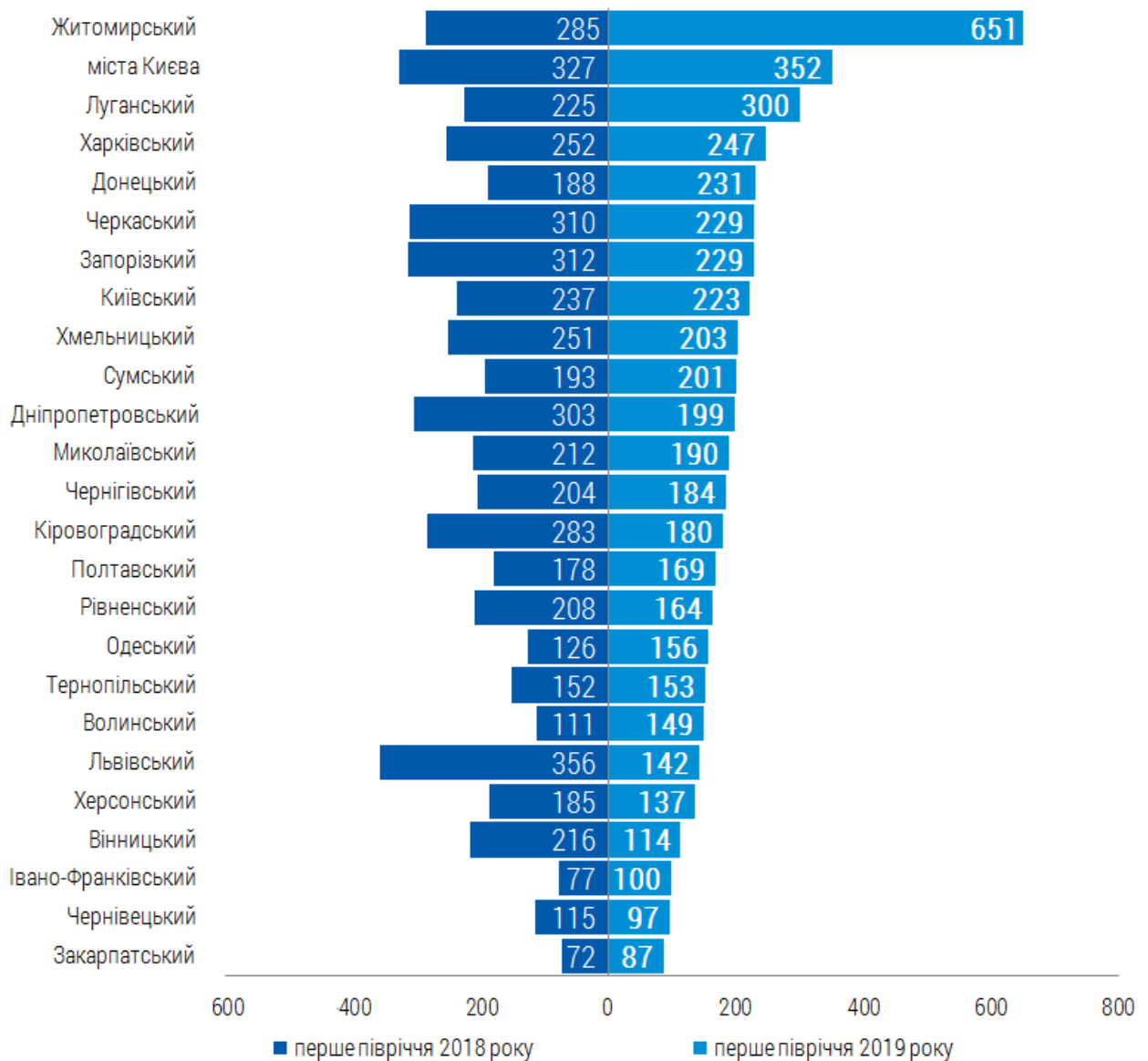
Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді в розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду, становила **212** одиниць проти 223 одиниць у першому півріччі 2018 року.

Цей показник у розрізі окружних адміністративних судів наведено на *гістограмі 2*.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Гістограма 2

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду в першому півріччі 2018–2019 років

Як видно з даних *гістограми 2*, найбільший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається в Житомирському окружному адміністративному суді (**651**), Окружному адміністративному суді міста Києва (**352**) та Луганському окружному адміністративному суді (**300**).

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У звітному періоді, порівняно з першим півріччям 2018 року, цей показник у Житомирському та Луганському окружних адміністративних судах **збільшився** відповідно **у 2,3 та 1,3 рази**.

Показники цих судів **у 3 та у 1,4 рази перевищують** усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду (**212**).

Збільшення цього показника відбулося за рахунок збільшення фактичної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд цих судів: із 4270 у першому півріччі 2018 року до **9761** у першому півріччі 2019 року – у Житомирському окружному адміністративному суді; з 2701 у першому півріччі 2018 року до **3594** у першому півріччі 2019 року – у Луганському окружному адміністративному суді.

Найменший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається у Закарпатському (**87**), Чернівецькому (**97**) та Івано-Франківському (**100**) окружних адміністративних судах.

Незважаючи на те, що у звітному періоді, показники цих судів були найменшими серед окружних адміністративних судів, в Івано-Франківському та Закарпатському окружних адміністративних судах, порівняно з першим півріччям 2018 року, вони **збільшилися** відповідно **у 1,3 та 1,2 рази**. Показник Чернівецького окружного адміністративного суду навпаки **зменшився у 1,2 рази** порівняно з першим півріччям минулого року.

Показники цих судів відповідно **у 2,4, 2,2 та 2 рази** менші за усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді окружного адміністративного суду (**212**).

Серед матеріалів, що надійшли до місцевих адміністративних судів, домінують позовні заяви та адміністративні справи. Їх кількість становить **108 822** одиниці (**83 %**). У першому півріччі 2018 року їх кількість становила 88 080 одиниць (76 %). Із них до окружних адміністративних судів надійшло **83 559 (85 %)** позовних заяв і справ проти 68 513 (76 %).

У структурі загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли до судів (**130 595**), після позовних заяв і адміністративних справ другим за чисельністю видом звернень до місцевих адміністративних судів є заяви, подання, клопотання, подані в порядку виконання судових рішень. У першому півріччі цього року подана **13 971 (11 %)** заява проти 21 020 (18 %) таких заяв у першому півріччі 2018 року. Із них до окружних адміністративних судів надійшло **8834**, або **9 %** таких документів,

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

проти 15 955 (18 %) у першому півріччі 2018 року. Порівняно з першим півріччям минулого року відносний показник таких звернень *зменшився на 9 %*.

Крім цього, до місцевих адміністративних судів надійшло **766** заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження проти 700 одиниць у першому півріччі 2018 року.

В окружних адміністративних судах цей показник становить **696** заяв, у першому півріччі минулого року – 494.

У загальній кількості звернень, що надійшли до місцевих адміністративних судів, у першому півріччі 2019 року частина інших матеріалів була незначною та становила:

809 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами проти 262 заяв. Із них **753** заяви надійшло до окружних адміністративних судів проти 192 заяв;

91 судове доручення проти 115 доручень у першому півріччі 2018 року. В окружних адміністративних судах цей показник становить **8** одиниць, у першому півріччі минулого року – 33.

З урахуванням нерозглянутих справ і матеріалів на початок звітного періоду на розгляді місцевих адміністративних судів перебувало **188 963** справи та матеріали проти 175 145 одиниць у першому півріччі 2018 року. З них **143 717** справ і матеріалів, предметно підсудних окружним адміністративним судам, проти 124 812 одиниць у першому півріччі 2018 року.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду становила **308** одиниць проти 310 одиниць у першому півріччі минулого року.

Упродовж першого півріччя 2018 року місцеві адміністративні суди розглянули **115 351** справу та матеріали, або **61 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 113 869 (65 %) справ і матеріалів у першому півріччі минулого року. Із них окружні адміністративні суди розглянули **85 294** справи та матеріали (**59 %**) проти 80 491 (64 %).

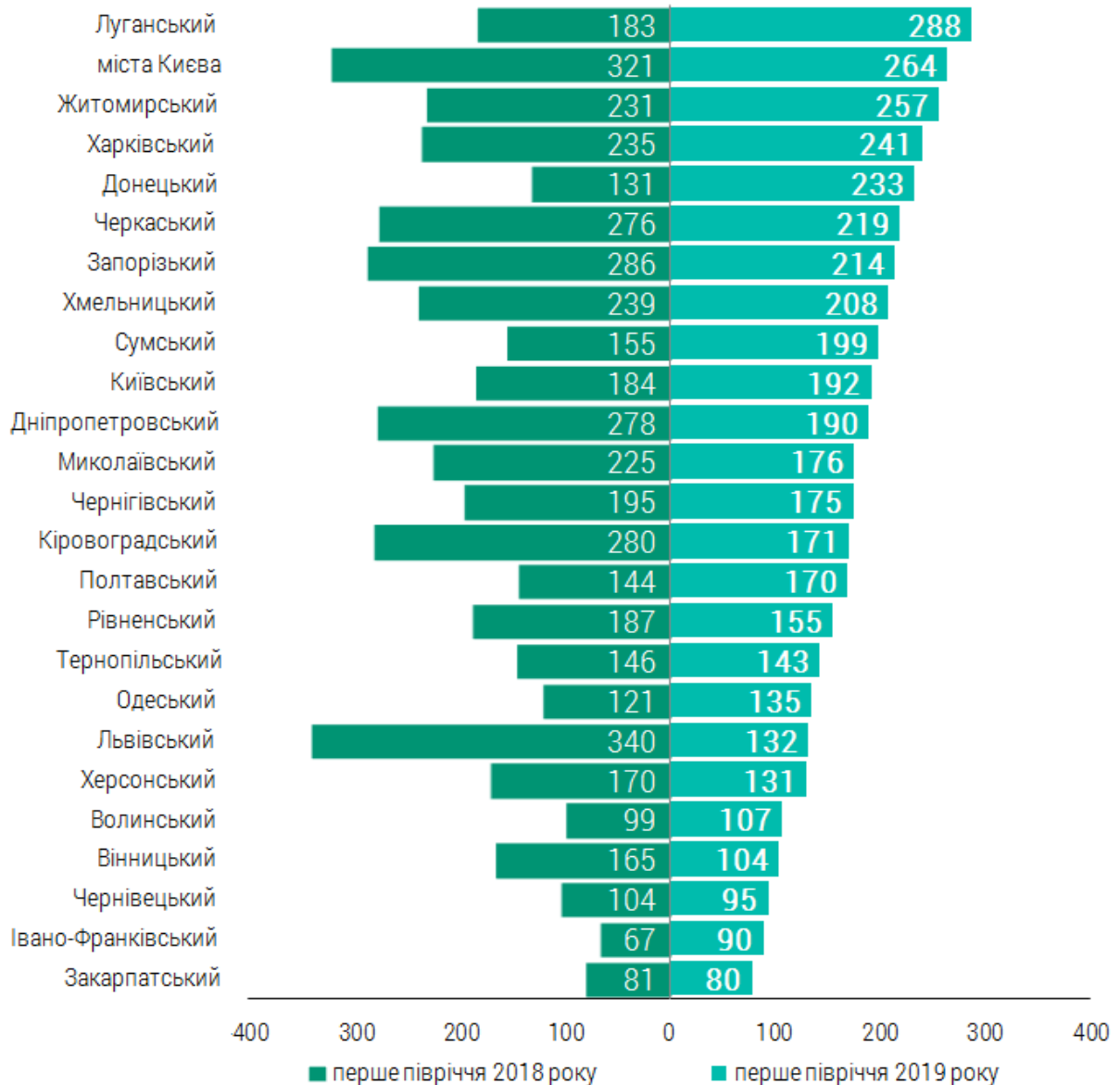
Середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду становила **183** одиниці проти 200 одиниць у першому півріччі минулого року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Цей показник у розрізі окружних адміністративних судів наведено на *гістограмі 3*.

Гістограма 3

Середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду в першому півріччі 2018–2019 років

З даних *гістограми 3* видно, що найбільша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається в Луганському (**288**), Окружному адміністративному суді міста Києва (**264**) та Житомирському (**257**) окружних адміністративних судах.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Варто наголосити, що при найбільших показниках середньої кількості розглянутих справ і матеріалів одним суддею цих судів середні показники справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді цих судів, також є найбільшими.

Середні показники розглянутих справ і матеріалів одним суддею цих судів *у 1,6 та 1,4 раза перевищують* усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду (*183*).

Найменша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається у Закарпатському (*80*), Івано-Франківському (*90*) та Чернівецькому (*95*) окружних адміністративних судах. Середні показники надходження справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді цих судів, також були найменшими серед окружних адміністративних судів.

Середні показники кількості розглянутих справ і матеріалів до цих судів *у 2,2 та 2 рази менші*, ніж усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду (*183*).

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя окружного адміністративного суду в середньому витрачав *73* дні. У першому півріччі 2018 року – 63 дні.

Одним із доцільних і об'єктивних показників, який дає можливість оцінити, наскільки успішно суд працює над розглядом справ, є показник відсотка розгляду справ, методика розрахунку якого затверджена рішенням Ради суддів України від 2 квітня 2015 року № 28 відповідно до Системи оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи (СОРС).

Оцінювання судів у цій частині здійснюється за такими критеріями:

- 84 % і нижче – тривожний показник;
- 85–95 % – насторожуючий показник;
- 96–102 % – нейтральний показник;
- 103 % і більше – передова практика.

Рекомендованим стандартом цього показника є рівень 96–103 %, тобто від нижчого нейтрального значення до початкових значень передової практики.

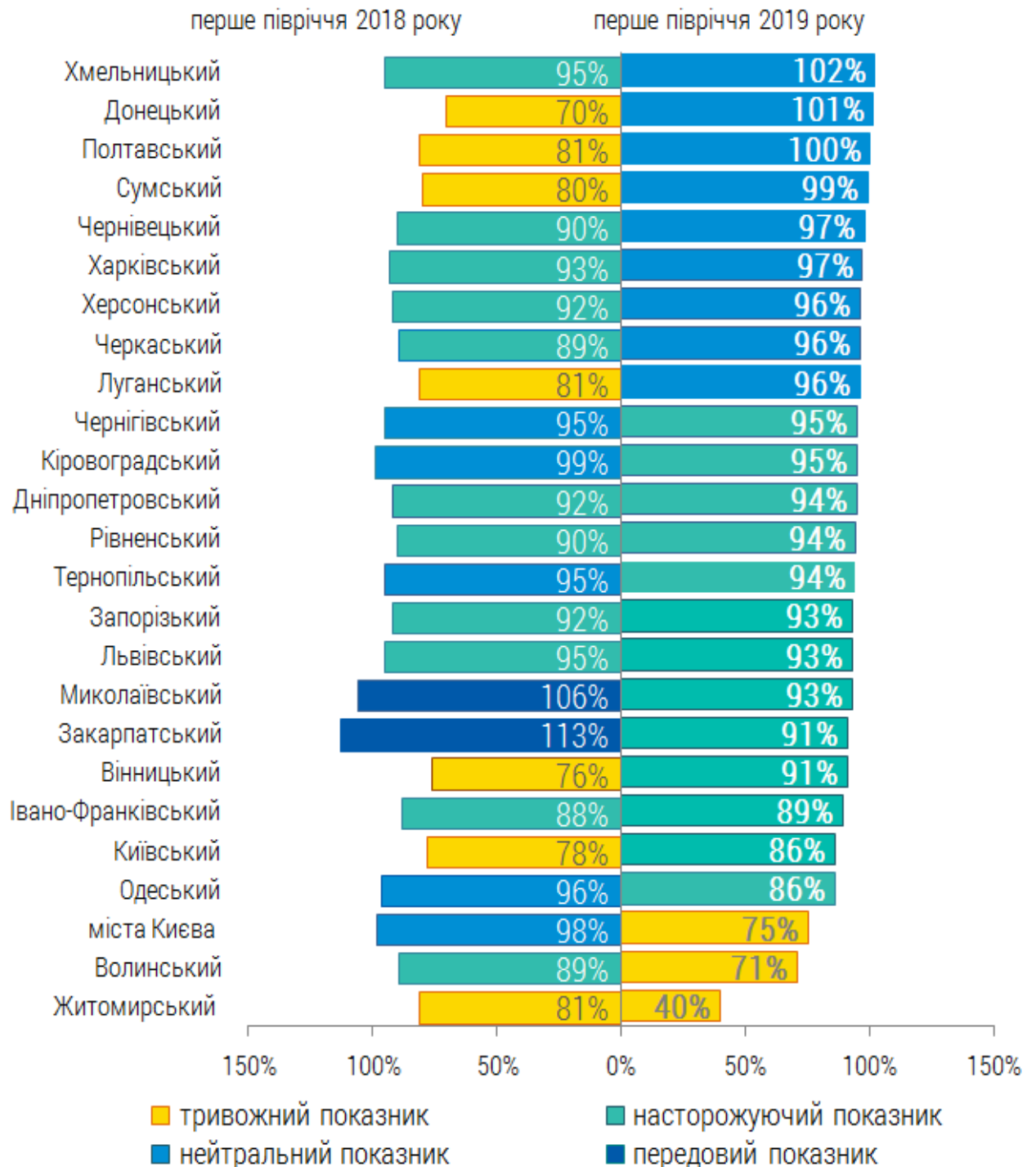
У першому півріччі 2019 року показник відсотка розгляду справ окружних адміністративних судів був насторожуючим і становив *86 %*. В аналогічному періоді минулого року цей показник був також тривожним і відповідав 90 %. Зменшення у звітному періоді цього показника (*-4 %*) порівняно з першим півріччям 2018 року свідчить про тенденцію до накопичення в окружних адміністративних судах нерозглянутих справ і матеріалів.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Цей показник у розрізі окружних адміністративних судів наведено на *гістограмі 4*.

Гістограма 4

Відсоток розгляду справ окружними адміністративними судами в першому півріччі 2018–2019 років

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Статистичні дані, відображені на *гістограмі 4*, показують, що відсоток розгляду справ у **9** з **25** окружних адміністративних судів перебуває в межах рекомендованого стандарту (96 % і більше). У першому півріччі 2018 року **4** суди із цієї групи мали тривожний показник і **5** – насторожуючий.

У **13** окружних адміністративних судах спостерігається насторожуючий показник відсотка розгляду справ (85–95 %). Із цієї групи судів значно покращився результат порівняно з першим півріччям 2018 року у Вінницькому (**+15 %**) та Одеському (**+10 %**) окружних адміністративних судах. Також у цій групі судів привертають увагу показники Закарпатського та Миколаївського окружних адміністративних судів, які у першому півріччі минулого року відповідали передовому показнику та у звітному періоді **зменшилися** відповідно **на -22 та -13 %**.

Найменший відсоток розгляду справ спостерігається в **3** окружних адміністративних судах, який оцінюється як тривожний (84 % і нижче). Порівняно з першим півріччям минулого року, показники цих судів значно погіршилися. В Окружному адміністративному суді міста Києва цей показник **зменшився на -23 %**, з 98 % у першому півріччі 2018 року до **75 %** у першому півріччі 2019 року, та у Волинському окружному адміністративному суді – **на -18 %**, з 89 % у першому півріччі минулого року до **71 %** у першому півріччі 2019 року. Показник Житомирського окружного адміністративного суду є найкритичнішим серед показників усіх судів і становив **40 %** проти 81 % у першому півріччі 2018 року, тобто **зменшився на -41 %**.

Станом на 1 липня 2019 року в місцевих адміністративних судах не розглянуто **73 612 (39 %)** справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 61 276, або 35 %, у першому півріччі 2018 року.

Станом на 1 липня 2019 року в окружних адміністративних судах залишилися невіршеними **58 423** справи та матеріали (**41 %**) проти 44 321, або 36 % у першому півріччі минулого року.

На кінець першого півріччя 2019 року в місцевих адміністративних судах з **59 400** нерозглянутих справ відкладено розгляд у **5292 (9 %)** справах. У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року (8219, або 17 %) спостерігається **зменшення на 8 %** таких справ. У загальній кількості справ, у яких розгляд

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

відкладено, **931** справа перебувала в провадженні з тривалістю розгляду понад шість місяців, **509** справ – понад один рік та **341** – понад два роки. У першому півріччі 2018 року ці показники становили відповідно 2071, 1417 і 341 справу.

Із **49 855** справ, не розглянутих у першому півріччі 2019 року в окружних адміністративних судах, відкладено розгляд **3010 (6 %)**. У першому півріччі 2018 року із 36 137 справ відкладено розгляд у 4582 (13 %) справах, що вказує на **зменшення на 7 %** цього показника у звітному періоді. З них **577** справ перебувають у провадженні з тривалістю понад шість місяців, **229** справ – понад один рік і **124** – понад два роки. Привертає увагу те, що в першому півріччі 2018 року в цих судах 764 справи перебували в провадженні понад шість місяців, 644 – понад один рік і 194 – понад два роки.

Відсоток справ і матеріалів, загальний термін проходження яких триває понад один рік, становив **9 %**. У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року (12 %) спостерігається **зменшення на 3 %** таких справ.

Також станом на 1 липня 2019 року не знайшли вирішення:

417 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **40 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 232 заяв, або 49 %, у першому півріччі 2018 року;

2534 клопотання, подання, заяви, подання в порядку виконання судових рішень, або **15 %** матеріалів, що перебували на розгляді, проти 3204 (14 %) одиниць в аналогічному періоді 2018 року;

47 заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження, або **6 %**. У першому півріччі 2018 року не розглянуто 176 таких матеріалів, або 20 %;

20 судових доручень, або **20 %** доручень, що перебували на розгляді, проти 18 одиниць (15 %) у першому півріччі 2018 року.

1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами

Як уже було зазначено, у першому півріччі 2019 року загальна кількість розглянутих місцевими адміністративними судами справ і матеріалів становить **115 351** одиницю проти 113 869 одиниць в першому півріччі 2018 року.

Відносний показник розглянутих справ і матеріалів, у яких вимоги заявників задоволено, у звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року змін майже не зазнав і становить **64 189** одиниць (**56 %**) проти 65 045 справ і матеріалів (57 %).

Упродовж звітного періоду окружні адміністративні суди розглянули **85 294** справи та матеріали проти 80 491 одиниці в першому півріччі 2018 року. При збільшенні абсолютного показника розглянутих справ і матеріалів відносний показник, у яких вимоги заявників задоволено, порівняно з першим півріччям 2018 року **зменшився на 4 %** та становить **45 353** справи та матеріали (**53 %**) проти 46 193 одиниць (57 %).

Кількість справ, розглянутих місцевими адміністративними судами у першому півріччі 2019 року, становить **76 140** одиниць проти 71 805 одиниць у першому півріччі минулого року. З них із задоволенням позову розглянуто **53 735** справ, або **71 %** розглянутих справ. Цей показник у першому півріччі минулого року становив 48 346 одиниць, або 67 %.

З наведеного видно, що при більшій кількості розглянутих місцевими адміністративними судами справ по суті відносний показник справ, у яких позовні вимоги задоволено, **збільшився на 4 %**.

Окружні адміністративні суди розглянули **56 418** справ проти 48 901 одиниці в першому півріччі 2018 року. З них із задоволенням позову розглянуто **39 369** справ, або 70 % розглянутих справ. У першому півріччі минулого року цей показник становив 32 911 одиниць (67 %).

Упродовж першого півріччя цього року під час підготовчого провадження місцеві адміністративні суди розглянули **1561** справу проти 1562 справ в аналогічному періоді 2018 року, у порядку письмового провадження – **31 327** справ проти 27 079, у порядку спрощеного провадження – **39 224** справи проти 16 360.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

З них окружні адміністративні суди під час підготовчого провадження розглянули **1292** справи проти 1381, у порядку письмового провадження – **27 713** справ проти 22 142, у порядку спрощеного провадження – **31 623** справи проти 12 395.

Упродовж звітнього періоду місцеві адміністративні суди розглянули **25 140** справ з фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 26 902 справ у першому півріччі 2018 року. З них **18 904** справи розглянули окружні адміністративні суди проти 16 621 справи.

У звітньому періоді місцеві адміністративні суди проводили судові засідання в режимі відеоконференції під час розгляду **1182** справ проти 582 справ у порівнюваному періоді. З них **827** справ розглянули окружні адміністративні суди проти 360 у першому півріччі 2018 року.

У звітньому періоді **78 %** справ і матеріалів (**90 229**) місцеві адміністративні суди розглянули у строк, що не перевищив трьох місяців. У **18 % (20 671)** термін розгляду перевищив три місяці. Відсоток справ, у яких термін розгляду перевищив один рік, становив **3 % (3106)** та понад два роки – **1 % (909)**. **437** справ і матеріалів суди розглянули у термін понад три роки. Відносні показники справ і матеріалів, розглянутих упродовж трьох місяців, понад три місяці, понад один рік і понад два роки, змін не зазнали порівняно з першим півріччям 2018 року. Кількість справ і матеріалів, розглянутих цими судами у строк понад три роки, становила 161 одиницю.

У термін, що не перевищив трьох місяців, окружні адміністративні суди розглянули **78 %** справ і матеріалів (**66 415**), у **18 % (15 594)** справ і матеріалів провадження тривало понад три місяці, у **3 % (2209)** – понад один рік та в **1 % (693)** – понад два роки. Розгляд **384** справ і матеріалів перевищив три роки.

У першому півріччі цього року порівняно з першим півріччям 2018 року (13 %, 10 600), спостерігається **збільшення на 5 %** відносного показника справ і матеріалів, строк розгляду яких перевищив три місяці. Збільшення цього показника відбулося за рахунок зменшення відносної кількості справ, розглянутих упродовж трьох місяців (82 %, 66 331). Відносний показник справ і матеріалів, розгляд яких перевищив один рік і понад два роки, порівняно з першим півріччям 2018 року змін

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

не зазнав. Кількість справ і матеріалів, розгляд яких тривав понад три роки, становив 83 одиниці.

Аналіз розгляду інших видів справ і матеріалів свідчить про таке.

Місцеві адміністративні суди розглянули **623** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **60 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 240 (51 %) заяв у першому півріччі 2018 року. З них задоволено **246** заяв, або **39 %** розглянутих заяв, проти 35 заяв (15 %).

Також розглянуто **13 923** клопотання, подання, заяви, поданих у порядку виконання судових рішень, або **85 %** цих документів, що перебували на розгляді, проти 19 948 (86 %). З них задоволено **10 050** заяв (**72 %**) проти 15 949 (80 %) одиниць у першому півріччі 2018 року.

Упродовж першого півріччя 2019 року місцеві адміністративні суди розглянули **760** заяв про забезпечення доказів, забезпечення позову до подання позовної заяви та заяви про відновлення втраченого судового провадження, або **94 %** цих документів, що перебували на розгляді, з яких задоволено **252 (33 %)** розглянутих заяв. У першому півріччі 2018 року суди розглянули 701 заяву, або 80 %, з яких задоволено 340, або 49 %, розглянутих заяв.

Крім цього, місцеві адміністративні суди в періоді, що аналізується, розглянули **78** судових доручень проти 105 доручень у першому півріччі минулого року. З них виконано **63** судових доручення, або **81 %** загальної кількості розглянутих доручень. У першому півріччі минулого року виконано 83 (79 %) цих звернень.

2. Здійснення адміністративного судочинства апеляційними адміністративними судами

2.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів

У зв'язку з ліквідацією апеляційних адміністративних судів та початком роботи апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах відповідно до Указу Президента України «Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах» у цьому

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

розділі наведено статистичні показники в розрізі апеляційних адміністративних судів за перше півріччя 2019 року без порівняння з аналогічним періодом 2018 року.

У першому півріччі 2019 року до апеляційних адміністративних судів надійшло **52 348** справ і матеріалів проти 42 296 одиниць у першому півріччі 2018 року (**+1,2 рази**).

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді їх кількість становила **51 600** справ проти 42 175 одиниць у першому півріччі 2018 року. Серед інших матеріалів, що надійшли до апеляційних адміністративних судів, – **255** позовних заяв, **298** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, **18** заяв у порядку виконання судових рішень, **2** заяви про відновлення втраченого судового провадження² та **272** заяви про відвід судді.

З урахуванням справ і матеріалів, що залишилися нерозглянутими у попередньому періоді, на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **64 310** справ і матеріалів проти 53 598 справ і матеріалів у першому півріччі 2018 року.

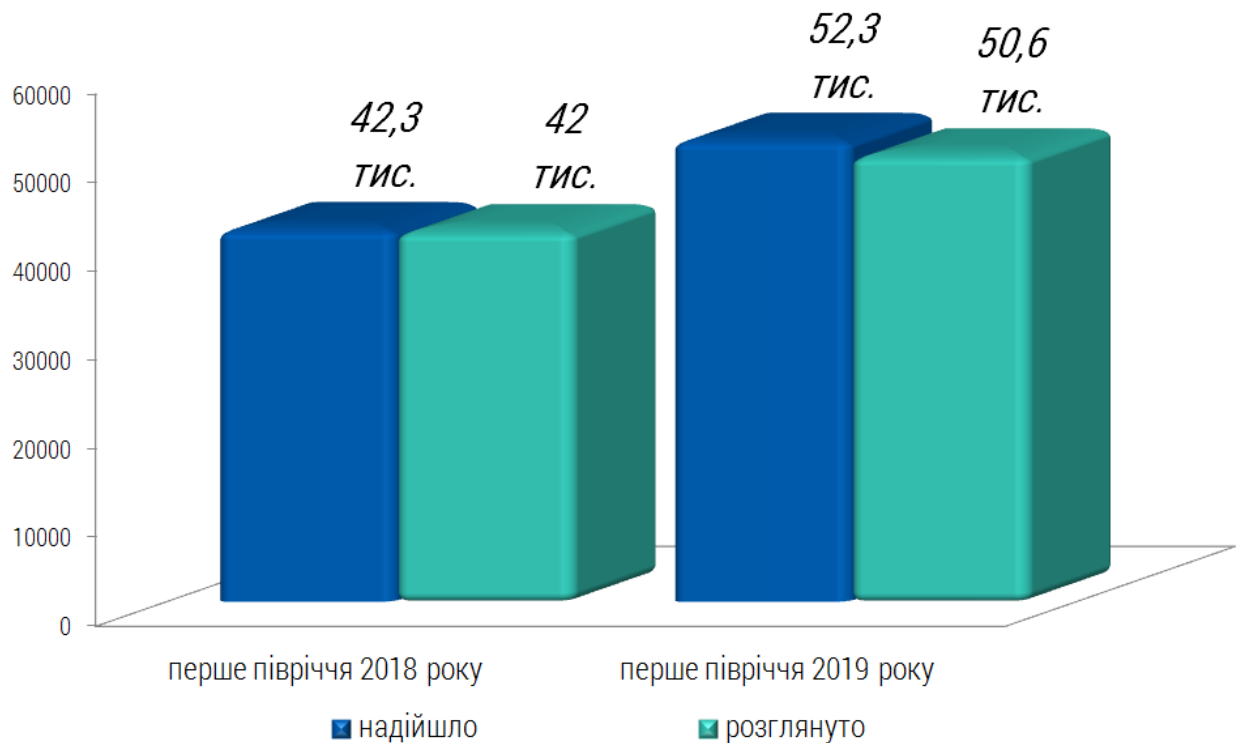
Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду становила **361** одиницю проти 244 одиниць у першому півріччі 2018 року.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами в першому півріччі 2018–2019 років відображено на **гістограмі 5**.

² Довідково: у першому півріччі 2018 року до апеляційних адміністративних судів надійшло 33 позовних заяви, 78 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, 9 заяв у порядку виконання судових рішень та 1 заява про відновлення втраченого судового провадження.

Гістограма 5

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами в першому півріччі 2018–2019 років

З наведених у гістограмі даних видно незначне збільшення абсолютних показників надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами. Аналіз цих даних показує, що при незначному збільшенні абсолютного показника розглянутих справ і матеріалів їх відносний показник залишився незмінним.

Збільшення навантаження на суддів цих судів зумовлене *зменшенням у 1,2 рази* кількості суддів, які здійснювали правосуддя у звітному періоді 2019 року, порівняно з аналогічним періодом 2018 року. Також збільшився діапазон середніх показників надходження та розгляду справ одним суддею апеляційного адміністративного суду.

У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **50 604** справи та матеріали проти 42 065 справ і матеріалів у першому півріччі 2018 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

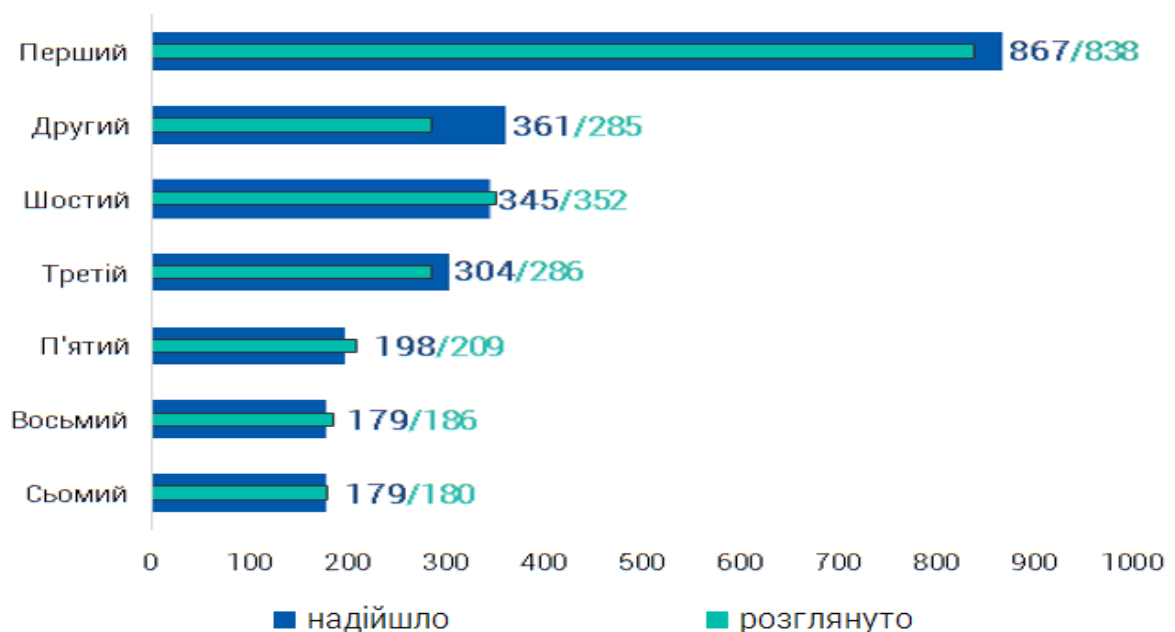
Узагальнений середній показник надходження справ і матеріалів до одного судді апеляційного адміністративного суду у звітному періоді становив **294** одиниці проти 244 одиниць у першому півріччі 2018 року.

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею апеляційного адміністративного суду становив **284** судових рішення проти 191 рішення у першому півріччі 2018 року.

Ці показники у розрізі апеляційних адміністративних судів наведено на *гістограмі 6*.

Гістограма 6

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд і розглянуті одним суддею апеляційного адміністративного суду в першому півріччі 2019 року

Як видно з даних *гістограми 6*, найбільший середній показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігається в Першому апеляційному адміністративному суді (**867**), що *у 3 рази перевищує* усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді апеляційного адміністративного суду (**294**).

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Найменші середні показники справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді, спостерігаються у Сьомому, Восьмому (по **179**) та П'ятому (**198**) апеляційних адміністративних судах. Показники цих судів **у 1,6 та 1,5 рази** менші за усереднений показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд одного судді апеляційного адміністративного суду.

З даних *гістограми 6* видно, що найбільша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається в Першому апеляційному адміністративному суді (**838**), що **у 3 рази перевищує** усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею апеляційного адміністративного суду (**284**).

Показник Шостого апеляційного адміністративного суду (**352**) **у 1,2 рази перевищує** усереднений показник розглянутих справ і матеріалів одним суддею апеляційного адміністративного суду.

Найменша середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею спостерігається у Сьомому (**180**) та Восьмому (**186**) апеляційних адміністративних судах, що **у 1,5 рази менше** за середній показник.

За даними роботи апеляційних адміністративних судів першого півріччя 2019 року, середній показник розглянутих справ і матеріалів відповідає середньому показнику їх надходження у П'ятому, Сьомому та Восьмому апеляційних адміністративних судах.

Заслуговує на увагу те, що при найвищих середніх показниках надходження та розгляду справ і матеріалів одним суддею Першого апеляційного адміністративного суду кількісний склад суддів, що мають повноваження щодо розгляду судових справ, становить **48 %** штатної чисельності цього суду. Укомплектованість П'ятого апеляційного адміністративного суду становить **65 %**.

В інших апеляційних адміністративних судах укомплектованість суддівського корпусу коливалася від **67** до **86 %**.

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя апеляційного адміністративного суду в середньому витрачав **42** дні проти 48 днів у першому півріччі 2018 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Оцінюючи ефективність роботи апеляційних судів за допомогою відсотка розгляду справ, потрібно зазначити, що порівняно з першим півріччям 2017 року цей показник зменшився з 99 % до **97 %** та відповідає рекомендованому Радою суддів України стандарту (95–105 %).

Значення цього показника в розрізі апеляційних адміністративних судів наведено на *гістограмі 7*.

Гістограма 7

Відсоток розгляду справ апеляційними адміністративними судами в першому півріччі 2019 року

З даних *гістограми 7* видно, що відсоток розгляду справ П'ятого (**105 %**) та Сьомого (**104 %**) апеляційних адміністративних судів перебуває в межах рекомендованого стандарту (96 % і більше). Ці суди мають передові показники.

Нейтральний показник відсотка розгляду справ (96–102 %) спостерігається у Шостому (**102 %**), Сьомому (**101 %**) та Першому (**97 %**) апеляційних адміністративних судах.

У першому півріччі 2019 року показник Третього апеляційного адміністративного суду становив **94 %** та є насторожуючим, що свідчить про накопичення нерозглянутих справ у цьому суді.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Найменший відсоток розгляду справ спостерігається в Другому апеляційному адміністративному суді та становить **79 %**. Показник цього суду є тривожним, заслуговує на особливу увагу та потребує додаткового вивчення.

На кінець звітної періоду **13 706** справ і матеріалів, або **21 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді в апеляційних адміністративних судах, не знайшли свого вирішення. У першому півріччі 2018 року цей показник становив 11 525, або 22 %.

2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами

Як уже було зазначено, у першому півріччі 2019 року апеляційні адміністративні суди розглянули **50 604** справи та матеріали, або **79 %** справ і матеріалів, що перебували на розгляді.

У **8 652** справах і матеріалах, або **17 %** розглянутих справ і матеріалів, вимоги заявників задоволено, що **на 2% менше** порівняно з першим півріччям 2018 року (8005 справ і матеріалів, або 19 %).

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **25 591** справу та матеріали за апеляційними скаргами проти 24 221 справи та матеріалів у першому півріччі 2018 року. З них у **8472** справах, або **33 %** розглянутих справ, рішення судів першої інстанції змінено чи скасовано. Порівняно з аналогічним звітним періодом відносний показник залишився незмінним.

Аналіз даних за видами оскаржуваного рішення показує, що апеляційні адміністративні суди переглянули **22 000** рішень (постанов) місцевих адміністративних судів, або **86 %** загальної кількості переглянутих судових рішень, проти 20 824 (86 %) та **3591** ухвалу (**14 %**) проти 3397 (14 %) одиниць, як і в першому півріччі 2018 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

За результатами апеляційного перегляду рішень (постанов):

15 027 рішень (постанов), або **68 %** загальної кількості переглянутих рішень (постанов), залишено без змін. Порівняно з першим півріччям 2018 року цей показник **зменшився на 1 %** (14 385 рішень (постанов), або 69 %);

6973 рішень (постанов), або **32 %** змінено чи скасовано. У першому півріччі 2018 року цей показник становив 6439 рішень (постанов), або 31 %.

Таке збільшення відбулося за рахунок зменшення кількості рішень (постанов), залишених без змін.

За результатами перегляду ухвал місцевих адміністративних судів:

2092 ухвали, або **58 %** загальної кількості переглянутих ухвал, залишено без змін проти 1857 (55 %) одиниць у першому півріччі 2018 року;

1499 ухвал, або **42 %** загальної кількості переглянутих ухвал, змінено чи скасовано проти 1540 ухвал, або 45 %, у першому півріччі 2018 року.

Статистичні дані свідчать, що у звітному періоді, як і в першому півріччі 2018 року, суди апеляційної інстанції змінили або скасували **кожну другу** ухвалу суду першої інстанції.

Упродовж першого півріччя 2019 року апеляційні адміністративні суди розглянули **11 136** справ із фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 11 934 справ у першому півріччі 2018 року, **9364** – у порядку письмового провадження проти 6196 справ та **1130** – розглянуто в режимі відеоконференції проти 784 одиниць.

Кількість справ і матеріалів, термін розгляду яких не перевищив трьох місяців, збільшилася з 90 % (38 030) у першому півріччі 2018 року до **92 % (46 394)** у першому півріччі 2019 року (**+2 %**). У **8 % (4210)** строк розгляду перевищив три місяці, порівняно з аналогічним періодом минулого року відносний показник зменшився на **1 %** (3787, або 9 %).

У першому півріччі 2019 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **258** позовних заяв проти 34 заяв у першому півріччі 2018 року. Розглянуто **240** заяв, або **93 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 32 заяв, або 94 %, у першому півріччі 2018 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

На кінець звітного періоду не розглянуто **18** позовних заяв або **7 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 2 заяв, або 6 %, у першому півріччі 2018 року.

У досліджуваному періоді у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **326** заяв проти 119 заяв в аналогічному періоді минулого року. Розглянуто **140** заяв, або **43 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 78 заяв, або 66 %, у першому півріччі 2018 року.

На кінець звітного періоду не розглянуто **186** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **57 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 41 заяви, або 34 %, у першому півріччі 2018 року.

У першому півріччі 2019 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **32** заяви у порядку виконання судових рішень, з яких розглянуто **18** заяв, з яких **2** заяви задоволено. В аналогічному періоді 2018 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало 9 заяв у порядку виконання судових рішень, з яких розглянуто 8 заяв. З них задоволено 4 заяви.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **14** заяв.

3. Здійснення адміністративного судочинства Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду

3.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду

У першому півріччі 2019 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **18 726** справ і матеріалів.

Тобто в цей період до одного судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді в середньому надійшло **382** справи та матеріали.

Серед справ і матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, домінують касаційні скарги. Їх кількість становила **18 112** касаційних скарг і справ. Серед інших матеріалів, що надійшли до

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, **353** позовних заяви та справи, **13** подань у типових справах, **157** справ за апеляційними скаргами, **28** подань про визначення підсудності, **54** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та **9** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **54 590** справ і матеріалів.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становила **1114** одиниць.

Упродовж досліджуваного періоду судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді ухвалили **22 040** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів.

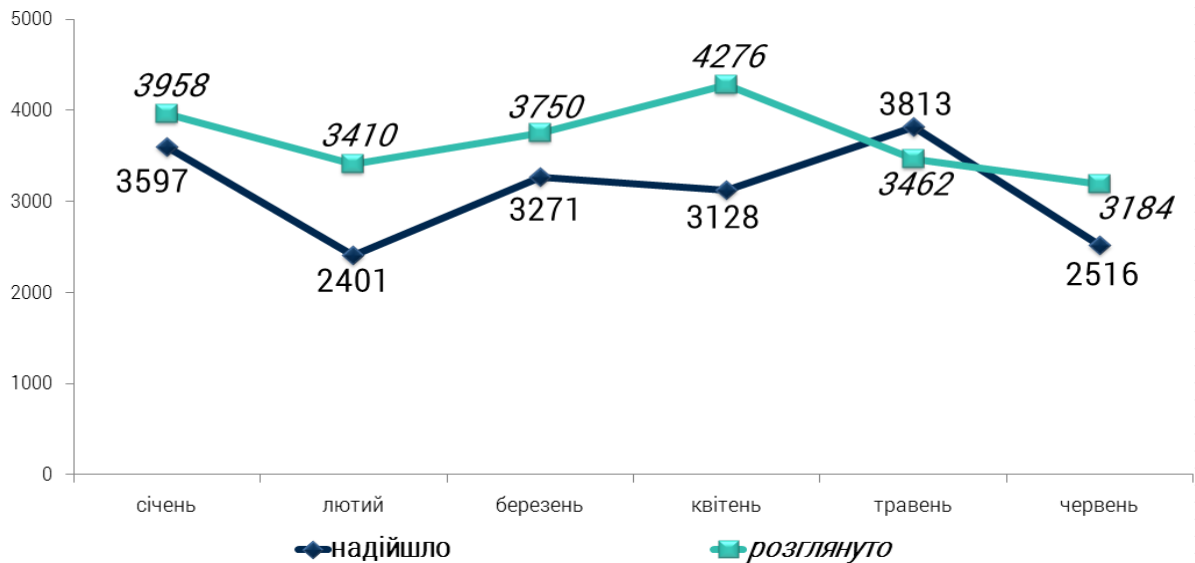
Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становив **450** одиниць.

Загальні показники надходження та розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду в першому півріччі 2019 року відображено на *графіку 1*.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Графік 1

Загальні показники надходження та розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду в першому півріччі 2019 року

У першому півріччі 2019 року відсоток розгляду справ і матеріалів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (співвідношення розглянутих і зареєстрованих справ) становить **118 %** проти 34 % у першому півріччі 2018 року. Значне збільшення цього показника вказує на те, що судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді доклали великих зусиль для розгляду справ і матеріалів, переданих з Вищого адміністративного суду України та Верховного Суду України.

На кінець звітної періоду не розглянуто **31 948** справ і матеріалів, або **59 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді. У першому півріччі 2018 року цей показник становив 41 408 справ і матеріалів, або 68 %.

3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанції

Упродовж першого півріччя 2019 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як до суду першої інстанції надійшло **353** позовних заяви та справи проти 664 – у першому півріччі 2018 року. З них **18** позовних заяв стосувалися виборчого процесу, **306** – оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів та **29** позовних заяв інших категорій.

Аналіз кількісних показників розгляду виборчих справ наведено в розділі 5 цього аналітичного огляду, а справ, передбачених статтею 266 Кодексу адміністративного судочинства України «Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів», – далі.

З урахуванням кількості нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **594** позовних заяви та справи зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів проти 661 – у першому півріччі 2018 року.

У звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **278** позовних заяв і справ цієї категорії, або **47 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 407 позовних заяв і справ, або 62 %, у першому півріччі минулого року. Із них **66** позовних заяв, або **24 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **60 (22 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі, **5** – передано за підсудністю та **147 (53 %)** адміністративних справ розглянуто. Із них по суті розглянуто **130** справ. Позовні вимоги задоволено у **23** справах. У **12** справах закрито провадження та щодо **5** справ ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року показник повернутих позовних заяв **збільшився** з 13 до **24 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з першим півріччям минулого року **зменшився на 2 %**. Відсоток розглянутих справ, у яких позов задоволено, **зменшився** з 20 % у першому півріччі 2018 року до **18 %** у періоді, що аналізується.

На кінець звітного періоду не розглянуто **315** позовних заяв і справ цієї категорії, або **53 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 252 позовних заяв і справ, або 38 %, у першому півріччі 2018 року.

Загальні показники надходження та розгляду позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду в першому півріччі 2019 року відображено на **гістограмі 8**.

Показники надходження та розгляду позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої інстанції в першому півріччі 2019 року

Надходження та результати розгляду цих справ за суб'єктом складом відповідачів характеризується такими показниками.

У звітному періоді надійшло **32** позовних заяви та справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **56** позовних заяв і справ (104 – у першому півріччі 2018 року).

Упродовж звітнього періоду розглянуто **31** позовну заяву та справу, або **55 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. У першому півріччі 2018 року цей показник становив 44 одиниці, або 42 %, з яких **17** позовних

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

заяв, або **55 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **10** позовних заяв (**32 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, розглянуто **4** справи (**13 %**). Із загальної кількості розглянутих справ **3** справи вирішено по суті із задоволенням позовних вимог. В **1** справі позов залишено без розгляду.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям минулого року показник повернутих позовних заяв у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України **збільшився** з 14 до **55 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з першим півріччям 2018 року **зменшився на 4 %**.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **25** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді (**44 %**), що на 13 % менше, ніж у першому півріччі 2018 року (59, або 57 %).

На акти, дії чи бездіяльність Президента України в першому півріччі 2019 року надійшло **69** позовних заяв і справ.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **139** позовних заяв і справ проти 119 у першому півріччі 2018 року.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **58** позовних заяв і справ, або **42 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 57 (48 %) – у першому півріччі 2018 року. Із них **23** позовних заяви, або **40 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **20** позовних заяв (**34 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, **1** – передано за підсудністю, розглянуто **14** справ (**24 %**). Із загальної кількості розглянутих справ **9** справ вирішено по суті. Позовні вимоги задоволено в **1** справі. У **4** справах закрито провадження та в **1** справі ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року відносний показник повернутих позовних заяв **збільшився** з 25 до **40 %** та показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, – з 21 до **34 %**. Відсоток справ, розглянутих по суті, **зменшився на 17 %** – з 33 до **16 %**.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **81** позовну заяву та справу (**58 %**) проти 62 (52 %) позовних заяв і справ у першому півріччі 2018 року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Щодо актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя, то у звітному періоді надійшло **79** позовних заяв і справ. З них **28** позовних заяв і справ (**35 %**) про звільнення судді з посади, **11 (14 %)** – про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді, **9 (11 %)** – про притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурора, **7(9 %)** – про відмову у внесенні Президентом України подання про призначення судді на посаду, **2** – щодо переведення судді та **1** – про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **145** позовних заяв і справ проти 183 – у першому півріччі 2018 року.

Упродовж цього періоду розглянуто **78** позовних заяв і справ, або **54 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. У першому півріччі минулого року цей показник становив 125 одиниць (68 %). З них **12** позовних заяв, або **15 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **14** позовних заяв (**18 %**) відмовлено у відкритті провадження, **3** – передано за підсудністю до інших судів та розглянуто **49** справ (**63 %**). По суті вирішено **47** справ, з яких позов задоволено у **11** справах. В **1** справі закрито провадження та у **1** справі ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

У першому півріччі 2019 року порівняно з аналогічним періодом 2018 року відносний показник повернутих позовних заяв у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради правосуддя **збільшився** з 8 до **15 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з першим півріччям 2018 року **зменшився на 6 %**.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **67** позовних заяв і справ, або **46 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, що на 15 % більше порівняно з аналогічним періодом 2018 року (57, або 31 %).

У першому півріччі 2019 року на акти, дії чи бездіяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **94** позовних заяви та справи. З них **61** позовна заява та справа (**65 %**) щодо оскарження рішень, ухвалених за результатами проведення кваліфікаційного оцінювання та **15(16 %)** – щодо

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту щодо кандидата на посаду судді.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **203** позовних заяви та справи проти 130 – у першому півріччі 2018 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **80** позовних заяв і справ, або **39 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 73 (56 %) – у першому півріччі 2018 року. **13** позовних заяв, або **16 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **5** позовних заяв (**6 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, розглянуто **62** справи (**78 %**). У **4** справах провадження закрито та щодо **2** справ ухвалено рішення про залишення позову без розгляду. Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **56** справ. Позов задоволено у **6** справах.

У першому півріччі 2019 року порівняно з першим півріччям 2018 року **на 3 % зменшилася** відносна кількість повернутих позовних заяв (з 19 до **16 %**). Відсоток справ, розглянутих по суті, **збільшився на 10 %** – з 80 до **90 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, змін не зазнав.

На кінець звітного періоду не розглянуто **123** позовних заяви та справи, або **61 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 57 (44 %) позовних заяв і справ у першому півріччі 2018 року.

У першому півріччі 2019 року на акти, дії чи бездіяльність Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **32** позовних заяви та справи.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **50** позовних заяв і справ проти 125 – у першому півріччі 2018 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **31** позовну заяву та справи, або **62 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. У першому півріччі 2018 року цей показник становив 108 одиниць. З них **1** позовну заяву повернуто, щодо **11** позовних заяв (**35 %**) відмовлено у відкритті провадження, **1** – передано за підсудністю та розглянуто **18** справ (**58 %**). У **2** справах провадження закрито та щодо **1** справи ухвалено рішення про

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

залишення позову без розгляду. Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **15** справ. Позов задоволено у **2** справах.

У першому півріччі 2019 року порівняно з аналогічним періодом 2018 року відносний показник позовних заяв у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, **збільшився** з 33 до **35 %**.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **19** позовних заяв і справ, або **38 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, що **на 24 % більше** порівняно з аналогічним періодом 2018 року (17, або 14 %).

У першому півріччі 2019 року надійшло на розгляд **29** позовних заяв інших категорій.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **34** позовних заяви проти 23 – у першому півріччі 2018 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **33** позовних заяви, або **97 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. З них **12** позовних заяв (**36 %**), повернуто позивачам, щодо **1** заяви відмовлено у відкритті провадження та **20** заяв (**61 %**) передано за підсудністю.

На кінець звітного періоду не розглянуто **1** позовну заяву.

У досліджуваному періоді до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду із судів першої інстанції надійшло **13** подань у типових справах проти 45 – у першому півріччі минулого року, з яких:

6 подань зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики;

3 – з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства;

2 – зі спорів з відносин публічної служби;

1 – з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування;

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

1 – щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав.

З урахуванням кількості нерозглянутих подань на початок звітної періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **16** таких подань. У першому півріччі 2018 року цей показник становив 47 одиниць.

У звітному періоді розглянуто **13** подань у типових справах, або **81 %** загальної кількості подань, що перебували на розгляді. З них щодо **7** подань у відкритті провадження у зразковій справі відмовлено. На підставі **5** подань справи вирішено по суті, з яких вимоги задоволено у **4** справах. У **1** справі провадження закрито.

На кінець звітної періоду не розглянуто **3** подання, що відповідає абсолютному показнику першого півріччя 2018 року.

У першому півріччі 2019 року на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **157** справ за апеляційними скаргами. З них **102** справи за апеляційними скаргами у справах, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України, **50** – у справах, пов'язаних із проведенням позачергових виборів народних депутатів України, **2** – у справах щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності та **3** апеляційних скарги в справах інших категорій.

Аналіз кількісних показників розгляду виборчих справ наведено в розділі 5 цього аналітичного огляду.

З урахуванням нерозглянутих справ на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду загалом перебувало **4** справи зі спорів щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Упродовж звітної періоду розглянуто **3** справи. З них в **1** справі судові рішення залишено без змін та у **2** справах судові рішення скасовано з ухваленням нового рішення про відмову в задоволенні позову. У першому півріччі 2018 року Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув 4 справи цієї категорії, з яких у 3 справах судові рішення залишено без змін та в 1 справі провадження закрито.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **3** справи за апеляційними скаргами, з яких **1** – щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності та **2** справи інших категорій.

У звітному періоді на розгляді суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді перебувало **13** заяв про перегляд судових рішень Вищого адміністративного суду України, ухвалених ним як судом першої інстанції. У цьому періоді судді розглянули **4** таких заяви.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **9** заяв.

3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції

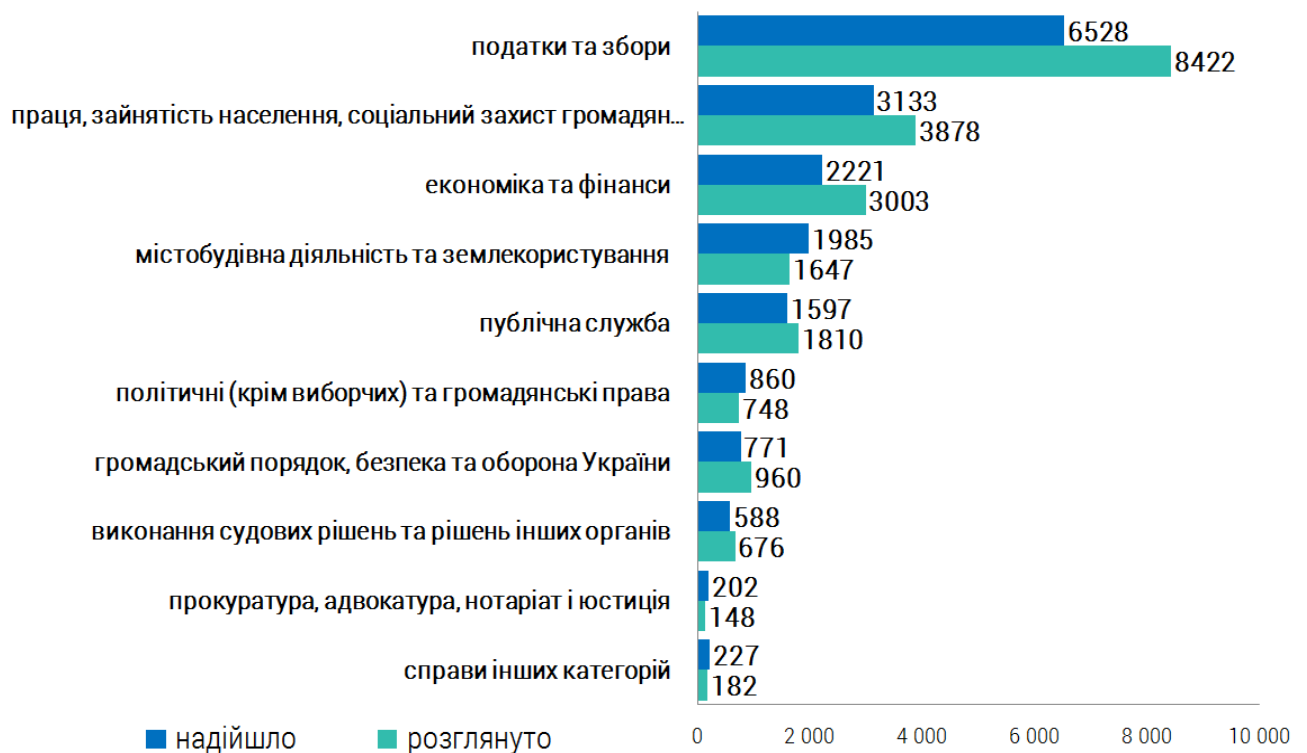
Як уже було зазначено, у першому півріччі 2019 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду касаційної інстанції надійшло **18 112** касаційних скарг.

З урахуванням нерозглянутих касаційних скарг і справ на початок 2019 року на розгляді перебувала **53 651** касаційна скарга та справи проти 60 092 – у першому півріччі 2018 року.

У періоді, що аналізується, суд розглянув **21 474** касаційних скарги та справи проти 18 109 – у першому півріччі 2018 року.

Показники надходження та розгляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями в першому півріччі 2019 року відображено на *гістограмі 9*.

*Показники надходження та розгляду
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
касаційних скарг і справ за категоріями
в першому півріччі 2019 року*

З наведених показників видно, що серед касаційних скарг і справ, які надійшли та розглянуті Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду у звітному періоді, домінують справи зі спорів, що виникають у податковій і соціальній сферах. Питома вага касаційних скарг цих категорій у загальній кількості касаційних скарг, які надійшли на розгляд, становила відповідно **36** і **17** %. Частка касаційних скарг у справах з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики та з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування становили відповідно **12** та **11** %.

Частина касаційних скарг зі спорів, що виникають з відносин публічної служби, становила **9** %.

Питома вага касаційних скарг у справах інших категорій становила **1–5** %.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Крім цього, з наведених у діаграмі даних видно, що показник розглянутих справ і матеріалів перевищує показник надходження касаційних скарг у звітному періоді майже у всіх категоріях, що свідчить про стрімкий розгляд касаційних скарг і справ, переданих на розгляд з Вищого адміністративного суду України.

Станом на 1 липня 2019 року **31 585** касаційних скарг і справ, або **59 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, не розглянуто.

За результатами розгляду повернуто **3848** касаційних скарг, або **18 %** загальної кількості розглянутих скарг і справ, щодо **8874** касаційних скарг (**41 %**) відмовлено у відкритті провадження. Порівняно з аналогічним показниками першого півріччя 2018 року питома вага повернутих касаційних скарг **зменшилася на 17 %**, а питома вага кількості касаційних скарг, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, **збільшилася на 20 %**.

Отже, упродовж першого півріччя 2019 року на стадії вирішення питання про відкриття касаційного провадження у справі розглянуто **12 722** касаційних скарги, або **59 %** загальної кількості ухвалених рішень у касаційному порядку, проти 10 097 касаційних скарг (56 %) у першому півріччі минулого року.

Загальна кількість справ, розглянутих у касаційному порядку, становить **8752** одиниці, або **41 %** загальної кількості розглянутих касаційних скарг і справ у касаційному порядку, з яких у **8630** справах здійснено перегляд судових рішень у касаційному порядку.

Особливістю періоду, що аналізується, було введення в дію з 1 січня 2019 року Загального класифікатора спеціалізацій суддів та категорій справ, тому порівняння показників у розрізі категорій справ, з аналогічними показниками першого півріччя 2018 року, проведено в категоріях справ, які не зазнали змін.

Співвідношення показників перегляду судових рішень за категоріями адміністративних справ подано в **таблиці 1**.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Таблиця 1

Співвідношення показників перегляду судових рішень Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду за категоріями адміністративних справ у першому півріччі 2019 року

Найменування показника	Значення показника
Усього переглянуто в касаційному порядку	8630
Справи щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	133 <i>2%</i>
Справи зі спорів з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	51 <i>0%</i>
Справи щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	212 <i>2%</i>
Справи, що виникають з відносин публічної служби <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	785 <i>9%</i>
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	2037 <i>24%</i>
Справи з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	524 <i>6%</i>
Справи з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	3153 <i>37%</i>
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	1315 <i>15%</i>
Справи щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	336 <i>4%</i>
Справи інших категорій <i>% , у загальній кількості переглянутих рішень</i>	84 <i>1%</i>

Як показують дані *таблиці 1*, у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше переглянув рішень у податкових справах – **3153**, або **37 %** загальної кількості переглянутих рішень. Також у структурі адміністративних справ, у яких переглянуто в касаційному порядку судові рішення, за їх чисельністю вирізняються справи у сфері економіки та публічної фінансової політики (**2037**, або **24 %**) та соціальні справи (**1315**, або **15 %**).

Питома вага інших категорій справ становить **1–9 %**.

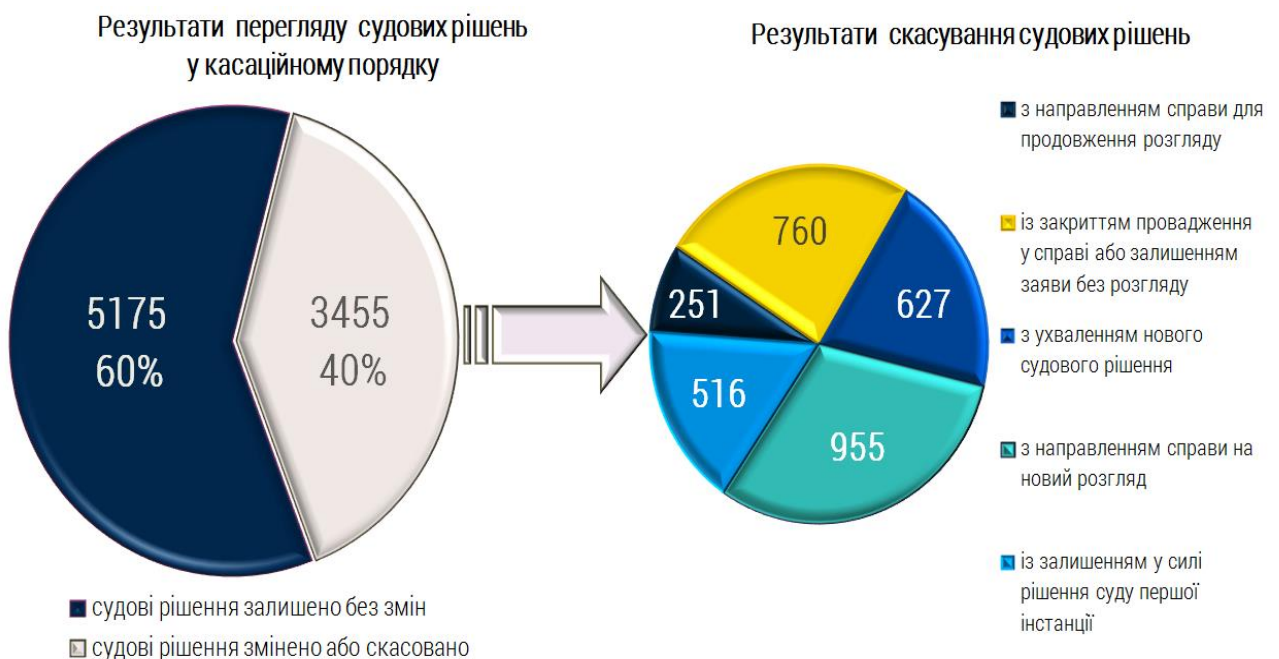
Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У звітному періоді в загальній кількості переглянутих судових рішень у касаційному порядку **5175** судових рішень (**60 %**) залишено без змін і **3455** судових рішень (**40 %**) змінено чи скасовано. У звітному періоді частина справ, в яких Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду рішення змінив чи скасував, **збільшилася на 16 %** (1839, або 24 %).

Показники перегляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду рішень судів першої та апеляційної інстанцій у першому півріччі 2019 року відображено на *діаграмі 1*.

Діаграма 1

*Показники перегляду
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
судових рішень у касаційному порядку
в першому півріччі 2019 року*

Серед **3127** справ, у яких Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалив рішення про скасування рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій, як і в першому півріччі 2018 року, домінують рішення, якими справи направлено на новий розгляд. Це – **955** справ, або **31 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 599 справ (34 %) у першому півріччі минулого року.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Другим за чисельністю є показник справ, у яких рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду, – **760** справах, або **24 %** справ, проти 68 справ (4 %) у першому півріччі 2018 року.

У **627** справах (**20 %**) ухвалено нові рішення, проти 459 (26 %) в аналогічному періоді 2018 року.

Із скасуванням рішення суду апеляційної інстанції та залишенням у силі рішення суду першої інстанції розглянуто **516** справ, або **17 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 382 справ (22 %). Також у **251** справі, або у **8 %** справ, судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду проти 251 справи (14 %).

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року показник справ, у яких рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду, **збільшився на 20 %**. Відносний показник справ, у яких ухвалено нові судові рішення, **зменшився** з 26 до **20 %**. Відсоток справ, у яких судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду та на новий розгляд, **зменшився** відповідно на **6** та **3 %**. Також у звітному періоді спостерігається **зменшення на 5 %** частки справ, у яких скасовано рішення суду апеляційної інстанції та залишено в силі рішення суду першої інстанції.

Отже, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду змінив або скасував майже кожне **друге рішення** місцевих та апеляційних адміністративних судів.

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та апеляційної інстанцій змінено чи скасовано в касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ у першому півріччі 2019 року відображено в **таблиці 2**.

Таблиця 2

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та апеляційної інстанцій змінено чи скасовано в касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Категорія справи	Розглянуто справ за касаційними скаргами	Розглянуто справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення	Частина розглянутих справ за касаційними скаргами із скасуванням, зміною судового рішення у загальній кількості розглянутих справ за касаційними скаргами
Усього переглянуто в касаційному порядку	8630	3455	40%
Справи щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	133	59	44%
Справи зі спорів з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції	51	17	33%
Справи щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів	212	42	20%
Справи, що виникають з відносин публічної служби	785	252	32%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	2037	1237	61%
Справи з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	524	294	56%
Справи з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	3153	979	31%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	1315	435	33%
Справи щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	336	105	31%
Справи інших категорій	84	35	42%

З таблиці видно, що у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше скасовував чи змінював рішень у справах з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики. Це – 1237 рішень, або 61 % загальної кількості переглянутих рішень.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Також значний відсоток змінених чи скасованих рішень судів першої та апеляційної інстанцій спостерігається у справах з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування (**56 %**) та у справах щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав (**44 %**).

Найменший відсоток змінених чи скасованих судових рішень спостерігається у справах щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів. Їх питома вага у загальній кількості переглянутих рішень коливалася в межах **20 %**.

Відносні показники змінених чи скасованих судових рішень у справах інших категорій становили **31–33 %**.

Порівняно з даними першого півріччя 2018 року у звітному періоді **на 23 % збільшився** відносний показник змінених чи скасованих рішень у справах з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування.

Також у звітному періоді спостерігається **збільшення на 11–14 %** відносної кількості змінених чи скасованих рішень у справах щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України, з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції, з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та житлової політики та з відносин публічної служби.

Частина справ з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства, у яких змінено чи скасовано рішення судів першої та апеляційної інстанцій, **збільшилася на 3 %**.

Упродовж досліджуваного періоду до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **54** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **64** заяви.

Упродовж першого півріччя 2019 року Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **50** заяв. З них **28** заяв (**56 %**) повернуто, щодо **17** заяв (**34 %**) відмовлено у відкритті провадження. В **1** справі провадження

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

закритота у **4** справах здійснено перегляд судових рішень із залишенням заяв без задоволення, а судових рішень – без змін.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **14** заяв і справ про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, що становить **22 %** загальної кількості таких заяв, що перебували на розгляді.

У звітному періоді на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **9** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **11** заяв.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **7** заяв. З них **2** заяви повернуто заявникам, щодо **2** заяв відмовлено у відкритті провадження. На підставі **2** заяв судові рішення переглянуто та залишено без змін. **1** заяву передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **4** заяви.

4. Загальні показники розгляду справ і матеріалів адміністративного судочинства Великою Палатою Верховного Суду

За даними статистичної звітності Великої Палати Верховного Суду, у першому півріччі 2019 року до Великої Палати Верховного Суду надійшло **1108** справ і матеріалів проти 1393 – у першому півріччі 2018 року, з яких **622** одиниці, або **56 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства. У першому півріччі минулого року цей показник становив 860 одиниць (62 %).

Отже, у звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року загальний показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, **зменшився на 20 %**, а справ і матеріалів адміністративного судочинства – **на 28 %**.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Серед справ і матеріалів адміністративного судочинства (**622**), що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, переважають справи за касаційними скаргами, які надійшли з Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду. У звітному періоді їх кількість становила **319** одиниць, або **51 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, проти 347 справ і матеріалів, або 40 %, у першому півріччі 2018 року.

Серед інших справ і матеріалів адміністративного судочинства, що надійшли до Великої Палати Верховного Суду, – **220** апеляційних скарг на судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції, або **35 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, з яких **8** апеляційних скарг у зразкових справах. У першому півріччі 2018 року надійшло 403 апеляційних скарги (47 %), з яких 88 – у зразкових справах. **31** скарга на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати, проти 37 – у першому півріччі 2018 року, **13** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 35 – у першому півріччі минулого року.

У першому півріччі цього року порівняно з першим півріччям 2018 року відносний показник касаційних скарг, що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, **збільшився** із 40 до **51 %**, а відносний показник апеляційних скарг **зменшився** із 47 до **35 %**.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **1853** справи та матеріали проти 1393 – у першому півріччі 2018 року. З них **1117** одиниць, або **60 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства.

У звітному періоді судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **1208** справ і матеріалів, з яких **666** одиниць, або **55 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів, становлять справи адміністративного судочинства проти 450 (57 %) – у першому півріччі 2018 року.

Із загальної кількості розглянутих справ і матеріалів адміністративного судочинства (**666**) **32** матеріали, або **5 %** загальної кількості розглянутих справ і

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

матеріалів повернуто, щодо **35 (5 %)** – відмовлено у відкритті провадження, у **5** справах закрито провадження та **589 (88 %)** справ розглянуто по суті.

У першому півріччі цього року порівняно з першим півріччям 2018 року відносний показник повернутих апеляційних скарг **зменшився** із 16 до **5 %**. Відносний показник справ, розглянутих по суті, **збільшився** із 79 до **88 %**. Відносна кількість апеляційних скарг, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, істотних змін не зазнала.

Станом на 1 липня 2019 року Велика Палата Верховного Суду не розглянула **564** справи та матеріали проти 453 – у першому півріччі 2018 року. З них **406** одиниць, або **72 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства, що **на 6 % більше**, ніж у першому півріччі минулого року (299, або 66 %).

Як уже було зазначено, на розгляд Великої Палати Верховного Суду надійшло **220** апеляційних скарг про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції. З них **201** апеляційна скарга надійшла у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (310 – у першому півріччі 2018 року), **6** – у справах, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України, та **8** апеляційних скарг подано у зразкових справах проти 88 – у першому півріччі минулого року.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **342** апеляційних скарги про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції проти 403 – у першому півріччі 2018 року.

У звітному періоді Велика Палата Верховного Суду розглянула **157** апеляційних скарг і справ зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, або **49 %** загальної кількості апеляційних скарг цієї категорії, що перебували на розгляді, проти 180 (58 %) – у першому півріччі 2018 року. З них **18** апеляційних скарг, або **11 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **1** –

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

відмовлено у відкритті провадження у справі, розглянуто **137** справ, або **87 %**. З них у **103** справах, або **75 %** загальної кількості розглянутих справ, судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду залишено без змін, у **29 (21 %)** – судові рішення скасовано та у **5** справах судові рішення змінено. Щодо **1** справи ухвалено інше судове рішення.

Із загальної кількості справ, у яких судові рішення скасовано, у **22** справах, або **76 %** загальної кількості справ, у яких рішення скасовано, ухвалено нові рішення, у **6 (21 %)** – судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду та в **1** справі судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції.

У першому півріччі 2019 року порівняно з аналогічним періодом 2018 року відносний показник повернутих апеляційних скарг у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів **зменшився** з 22 до **11 %**. Частка справ, у яких судові рішення скасовано, **збільшилася** з 12 до **21 %**.

Відсоток справ, у яких Велика Палата Верховного Суду судові рішення скасувала та ухвалила нові рішення, **зріс** із 44 % у першому півріччі 2018 року до **76 %** у першому півріччі 2019 року.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **156** апеляційних скарг і справ, або **49 %** апеляційних скарг і справ, що перебували на розгляді, що **на 10 % більше** порівняно з аналогічним періодом 2018 року (121, або 39 %).

За суб'єктним складом відповідачів розгляд апеляційних скарг характеризується такими показниками.

У звітному періоді надійшло **25** апеляційних скарг у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України проти 30 – у першому півріччі 2018 року.

З урахуванням нерозглянутих апеляційних скарг і справ на початок звітного періоду на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **39** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

Упродовж звітного періоду розглянуто **20** апеляційних скарг і справ, або **51 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 25 – у першому півріччі 2018 року. З них **5** апеляційних скарг, або **25 %** розглянутих апеляційних скарг і справ, повернуто та **15** справ (**75 %**) розглянуто. З них в **11** справах судові рішення залишено без змін, в **1** – судові рішення скасовано з ухваленням нового судового рішення та у **3** справах судові рішення змінено.

У звітному періоді порівняно з першим півріччям 2018 року з 32 до **25 % зменшився** відносний показник повернутих апеляційних скарг у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України.

На кінець звітного періоду не розглянуто **18** апеляційних скарг і справ (**46 %**), що **на 29 % більше**, ніж у першому півріччі 2018 року (5, або 17 %).

У справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України у першому півріччі 2019 року надійшло **23** апеляційних скарги проти 31 – у першому півріччі минулого року.

З урахуванням нерозглянутих апеляційних скарг і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **40** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України.

Упродовж першого півріччя 2019 року розглянуто **22** апеляційних скарги та справи, або **55 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 17 (55 %) – в аналогічному періоді 2018 року. З них **3** апеляційних скарги, або **14 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, щодо **1** апеляційної скарги відмовлено у відкритті провадження у справі, **17** справ, або **77 %** розглянуто. З них у **13** справах судові рішення залишено без змін, у **2** – судові рішення скасовано з ухваленням нових судових рішень та у **2** справах судові рішення змінено.

У першому півріччі 2019 року порівняно з першим півріччям 2018 року з 24 до **14 % зменшився** відносний показник повернутих апеляційних скарг і **на 12 % збільшився** відносний показник справ, розглянутих по суті.

На кінець звітного періоду не розглянуто **17** апеляційних скарг і справ (**43 %**), що **на 8 % більше** порівняно з першим півріччям 2018 року (11, або 35 %).

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У справах щодо оскарження актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя в першому півріччі 2019 року надійшло **52** апеляційних скарги проти 124 – у першому півріччі 2018 року.

З урахуванням нерозглянутих апеляційних скарг і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **92** апеляційних скарги та справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради правосуддя.

У звітному періоді розглянуто **49** апеляційних скарг і справ, або **53 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 75 – у першому півріччі 2018 року. З них **5** апеляційних скарг, або **10 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто та **44** справи розглянуто по суті. З них у **33** справах судові рішення залишено без змін та в **11** – скасовано. За наслідками скасування рішень у **10** справах ухвалено нові рішення.

У першому півріччі 2019 року порівняно з першим півріччям 2018 року **на 15 % зменшилася** відносна кількість повернутих апеляційних скарг (з 25 до **10 %**). Відносний показник справ, у яких судові рішення скасовано, навпаки **на 10 % збільшився** (з 15 до **25 %**).

На кінець звітного періоду не розглянуто **41** апеляційну скаргу та справи (**45 %**). У першому півріччі 2018 року – 44 апеляційних скарги та справи (35 %).

У першому півріччі 2019 року у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **73** апеляційних скарги проти 51 – у першому півріччі минулого року.

З урахуванням нерозглянутих апеляційних скарг і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **109** апеляційних скарг і справ.

Упродовж звітного періоду розглянуто **46** апеляційних скарг і справ, або **42 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 32 – у першому півріччі 2018 року. **1** апеляційну скаргу повернуто та розглянуто **45** справ (**98 %**). З них у **34** справах судові рішення залишено без змін та в **11** – судові рішення скасовано. За наслідками скасування судових рішень у **5** справах ухвалено нові судові рішення, у **5** – закрито провадження у справі / залишено заяву без розгляду та **1** справу направлено на розгляд до іншого суду першої інстанції.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У першому півріччі 2019 року порівняно з першим півріччям 2018 року *на 10 % збільшилася* відносна кількість скасованих судових рішень (з 14 до **24 %**).

На кінець звітного періоду не розглянуто **60** апеляційних скарг (**55 %**), що *на 18 % більше* порівняно з першим півріччям 2018 року (19, або 37 %).

У звітному періоді у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **28** апеляційних скарг проти 74 – у першому півріччі 2018 року.

З урахуванням нерозглянутих апеляційних скарг і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **40** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Упродовж звітного періоду розглянуто **20** апеляційних скарг і справ, або **50 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 31 – у першому півріччі 2018 року. З них **4** апеляційних скарги, або **20 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто та **16** справ (**80 %**) розглянуто. Із загальної кількості розглянутих справ у **12** справах судові рішення залишено без змін та в **4** – судові рішення скасовано з ухваленням нових рішень.

На кінець звітного періоду не розглянуто **20** апеляційних скарг і справ (**50 %**) проти 42 (57 %) – у першому півріччі минулого року.

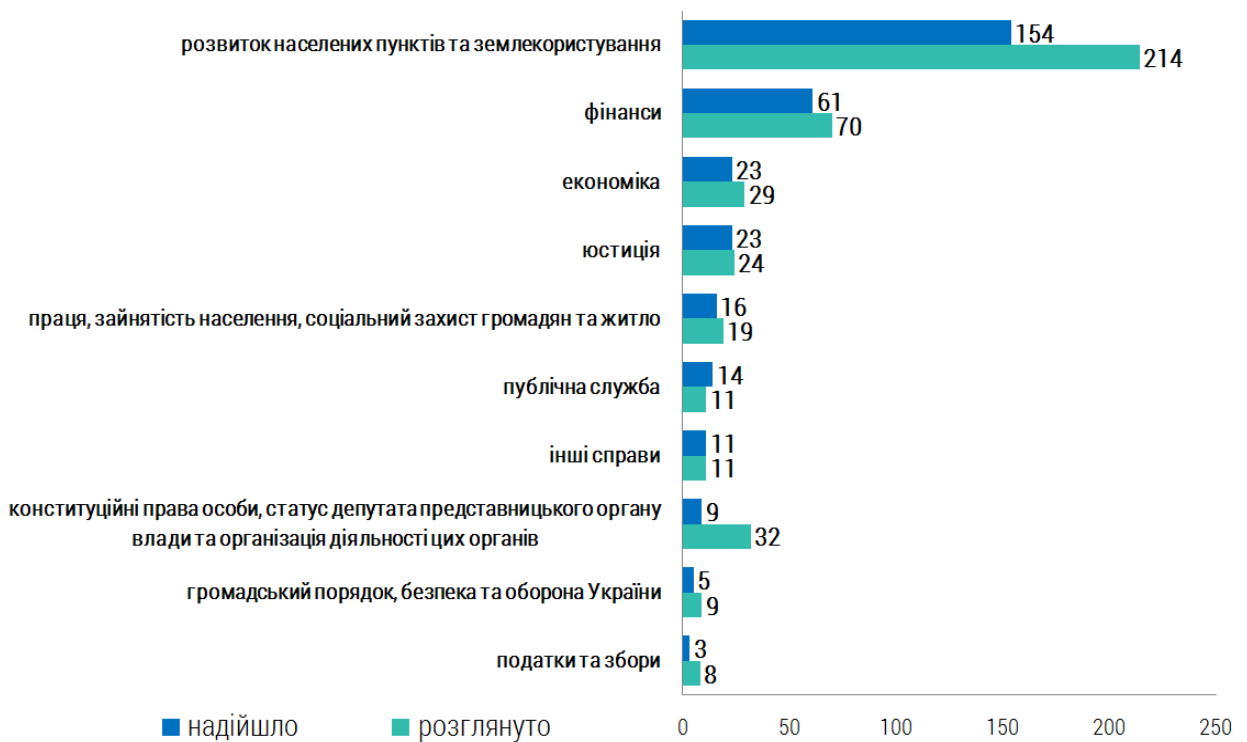
Як уже було зазначено, у першому півріччі 2019 року до Великої Палати Верховного Суду надійшло **319** справ за касаційними скаргами.

З урахуванням нерозглянутих справ за касаційними скаргами на початок звітного періоду на розгляді перебувало **669** справ.

Показники надходження та розгляду Великою Палатою Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями в першому півріччі 2019 року відображено на *гістограмі 10*.

Гистограма 10

Показники надходження та розгляду Великою Палатою Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями в першому півріччі 2019 року

З наведених показників видно, що серед адміністративних справ за касаційними скаргами, які надійшли до Великої Палати Верховного Суду у звітному періоді, домінують справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування та реалізації публічної фінансової політики. Їх питома вага у загальній кількості справ за касаційними скаргами, які надійшли на розгляд, становила відповідно **48** та **19** %. У першому півріччі 2018 року серед справ і матеріалів, що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, також переважали справи цих категорій. Їх питома вага становила відповідно 54 та 17 %.

Питома вага справ інших категорій становила **1–7** %.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У періоді, що аналізується, із загальної кількості адміністративних справ за касаційними скаргами, що перебували на розгляді **(669)**, **35 (11 %)** справ повернуто до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, проти 21 (6 %) – у першому півріччі 2018 року та розглянуто **427** справ (**64 %**). У першому півріччі 2018 року – 175 справ, або 50 %.

Станом на 1 липня 2019 року **207** адміністративних справ за касаційними скаргами, або **31 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, не розглянуто.

За результатами розгляду в **4** справах касаційне провадження закрито та **408** справ розглянуто по суті. З них у **199** справах, або **49 %** розглянутих справ, судові рішення залишено без змін та у **209** справах (**51 %**) судові рішення змінено чи скасовано. Порівняно з аналогічними показниками першого півріччя 2018 року питома вага справ, у яких судові рішення залишено без змін, **зменшилася на 12 %**, а питома вага кількості справ, у яких судові рішення змінено чи скасовано, **збільшилася на 13 %**.

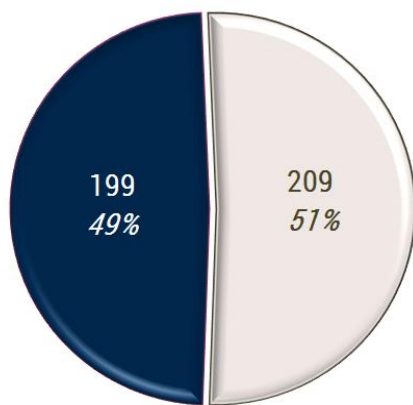
Отже, Велика Палата Верховного Суду змінила чи скасувала кожне **друге рішення** місцевих та апеляційних адміністративних судів.

Показники перегляду Великою Палатою Верховного Суду рішень судів першої та апеляційної інстанцій у першому півріччі 2019 року відображено на **діаграмі 2**.

Діаграма 2

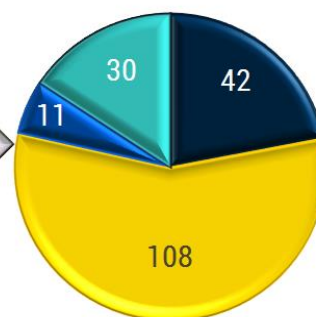
Показники перегляду Великою Палатою Верховного Суду судових рішень у касаційному порядку в першому півріччі 2019 року

Результати перегляду судових рішень у касаційному порядку

■ судові рішення залишено без змін
■ судові рішення змінено чи скасовано

Результати скасування судових рішень

■ з направленням справи для продовження розгляду
■ із закриттям провадження у справі або залишенням заяви без розгляду
■ з ухваленням нового судового рішення
■ з направленням справи на новий розгляд

Серед **194** справ, у яких Велика Палата Верховного Суду ухвалила рішення про скасування рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій, домінують справи, у яких закрито провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду. Це – **108** справ, або **56 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 18 справ (27 %) у першому півріччі минулого року.

У **42** справах, або **22 %** справ, судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду, проти 34 справ (52 %) у першому півріччі 2018 року.

У **30** справах, або **15 %** справ, судові рішення скасовано з направленням справи на новий розгляд до суду першої або апеляційної інстанції, проти 8 справ (12 %) у першому півріччі минулого року.

В **11** справах, або **6 %** справ, ухвалено нові рішення. У першому півріччі цей показник становив 2 справи, або 3 %.

У першому півріччі 2019 року порівняно з першим півріччям 2018 року показник справ, у яких рішення скасовано із закриттям провадження в

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду, **збільшився на 29 %**. Відносний показник справ, у яких ухвалено нові судові рішення та справи направлено на новий розгляд, **збільшився на 3 %**. Також у звітному періоді спостерігається **зменшення** з 52 до **22 %** частки справ, у яких судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду.

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та/або апеляційної інстанції змінено чи скасовано в касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ у першому півріччі 2019 року відображено в **таблиці 3**.

Таблиця 3

Показники розгляду справ, у яких рішення судів першої та апеляційної інстанцій змінено чи скасовано в касаційному порядку, за категоріями адміністративних справ в першому півріччі 2018-2019 років

Категорія справи	Розглянуто справ за касаційними скаргами, у яких здійснено касаційний перегляд судових рішень		Розглянуто справ за касаційними скаргами із скасуванням чи зміною судового рішення		Частина розглянутих справ за касаційними скаргами із скасуванням чи зміною судового рішення в загальній кількості розглянутих справ за касаційними скаргами		
	Перше півріччя року		Перше півріччя року		Перше півріччя року		Динаміка
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
Усього	173	408	66	209	38%	51%	13%
Справи зі спорів з приводу забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації статусу депутата представницького органу влади, організації діяльності цих органів	7	32	3	19	43%	59%	16%
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	2	8	0	4	0%	50%	50%
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки	11	29	4	16	36%	55%	19%
Справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування	106	206	32	94	30%	46%	16%
Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також каонтролю за дотриманням вимог податкового законодавства	0	8	0	5	0%	63%	63%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики	24	64	18	42	75%	66%	-9%
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	10	18	4	5	40%	28%	-12%
Справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції	7	23	2	11	29%	48%	19%
Справи зі спорів з відносин публічної служби	1	10	1	6	100%	60%	-40%
Справи інших категорій	5	10	2	7	40%	70%	30%

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

З наведених у *таблиці 3* даних видно, що у звітному періоді Велика Палата Верховного Суду найбільше скасовувала чи змінювала судові рішення у справах зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики. Відносний показник таких справ становив **66 %**, що **на 9 % менше**, ніж у першому півріччі 2018 року.

Частка справ зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики та з приводу забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації статусу депутата представницького органу влади, організації діяльності цих органів, у яких судові рішення змінено чи скасовано, становила **59 %**, що **на 16 % більше** ніж у першому півріччі минулого року.

Найменший відсоток справ, у яких судові рішення змінено чи скасовано спостерігається у справах, що виникають у соціальній сфері (**28 %**). Порівняно з першим півріччям 2018 року їх кількість **зменшилася на 12 %**.

Як уже було зазначено, упродовж звітного періоду до Великої Палати Верховного Суду надійшла **37** скарга на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної палати, проти 37 – у першому півріччі 2018 року.

З урахуванням кількості нерозглянутих скарг на початок звітного періоду на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **49** скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної палати.

У досліджуваному періоді розглянуто **22** скарги, або **45 %** загальної кількості скарг, що перебували на розгляді, проти 19 скарг, або 51 % у першому півріччі 2018 року. З них **2** скарги, або **9 %** розглянутих скарг, повернуто та **20** скарг (**91 %**) розглянуто по суті. У першому півріччі 2018 року повернуто 2 скарги, щодо 2 скарг відмовлено у відкритті провадження. Кількість скарг, розглянутих по суті, становила 15 одиниць, з яких 2 скарги вирішено по суті.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **27** скарг, або **55 %** скарг, що перебували на розгляді, проти 18 (49 %) – у першому півріччі 2019 року.

У досліджуваному періоді до Великої Палати Верховного Суду надійшло **13** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

З урахуванням кількості нерозглянутих заяв на початок звітнього періоду на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **17** таких заяв.

Упродовж першого півріччя 2019 року судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **11** таких заяв. За результатами розгляду **2** заяви повернуто, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження та **8** справ розглянуто. З них в **1** справі провадження закрито та **7** справ розглянуто по суті. У першому півріччі минулого року кількість повернутих заяв становила 5 одиниць і 30 справ розглянуто по суті.

Станом на 1 липня 2019 року не розглянуто **6** заяв.

5. Загальні показники розгляду справ і матеріалів, пов'язаних з виборами

Згідно з Кодексом адміністративного судочинства України предметна підсудність справ зі спорів, що виникають під час виборчих процесів, залежно від учасників спору та його предмета, розподілена між окружними адміністративними судами, місцевими загальними судами як адміністративними судами, Київським апеляційним адміністративним судом і Верховним Судом.

Київському апеляційному адміністративному суду підсудні справи про оскарження рішень, дій чи бездіяльності Центральної виборчої комісії.

Верховний Суд у таких справах є судом апеляційної інстанції.

Також Верховний Суд як суд першої інстанції розглядає справи щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів.

За даними Державної судової адміністрації України³, станом на 23 квітня 2019 року до місцевих адміністративних судів (окружних адміністративних судів і місцевих загальних як адміністративних судів) надійшло **5558** позовних заяв і справ, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України.

³ Звіт про розгляд місцевими та апеляційними судами справ, пов'язаних із виборами Президента України у 2019 році (форма № 2-вп), затверджений наказом Державної судової адміністрації України від 10 січня 2019 року № 23.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

З них **5441** позовна заява та справи, або **98 %** загальної кількості позовних заяв і справ, становлять заяви та справи про уточнення списків виборців, **52** – щодо інформаційного забезпечення виборів, **40** – щодо формування складу виборчих комісій та **25** позовних заяв, що стосувалися інших питань, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України.

Переважає кількість позовних заяв (**98 %**), а саме **5460**, надійшла від виборців, **37** – від кандидатів на пост Президента України, **26** – від офіційних спостерігачів, **11** – від представників виборчих комісій і **17** – від інших суб'єктів.

За цей період розглянуто **5436** позовних заяв і справ.

З них **263** позовних заяви, або **5 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, **558 (10 %)** – залишено без розгляду, щодо **13** – відмовлено у відкритті провадження у справі, щодо **46** – ухвалено інші судові рішення та розглянуто **4556 (84 %)** справ. У **265** справах (**6 %**) ухвалено рішення про залишення позову без розгляду, у **7** – провадження закрито та **4** справи передано до інших судів. Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **4280** адміністративних справ, з яких позов задоволено у **3665** справах, або **86 %**.

Станом на 23 квітня 2019 року не розглянуто **122** позовних заяви та справи, розгляд яких вийшов за часові межі, охоплені звітом.

Як уже було зазначено, переважну кількість позовних заяв, що надходили до місцевих адміністративних судів, становили заяви про уточнення списків виборців (**5441**). З них станом на 23 квітня 2019 року суди розглянули **5323** позовних заяви та справи, з яких **237** позовних заяв, або **4 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, **547 (10 %)** – залишено без розгляду, щодо **12** позовних заяв відмовлено у відкритті провадження, щодо **25** – ухвалено інші судові рішення та **4502** справи (**85 %**) розглянуто. У **262** справах (**6 %**) ухвалено рішення про залишення позову без розгляду, у **6** – провадження закрито та **4** справи передано до інших судів. Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **4230** адміністративних справ, або **94 %**.

Станом на 23 квітня 2019 року не розглянуто **1** справу щодо уточнення списку виборців.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

У звітному періоді місцевими адміністративними судами розглянуто **49** позовних заяв щодо інформаційного забезпечення виборів, з яких **10** позовних заяв, або **20 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, **5 (10 %)** – залишено без розгляду, щодо **1 (2 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі, щодо **4 (8 %)** – ухвалено інші рішення та **29 (59 %)** справ розглянуто. Щодо **1** справи (**2 %**) ухвалено рішення про залишення позову без розгляду. Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **28 (97 %)** справ. Позовні вимоги задоволено у **8 (29 %)** справах.

Станом на 23 квітня 2019 року не розглянутими залишилися **3** позовних заяви щодо інформаційного забезпечення виборів.

У звітному періоді місцеві адміністративні суди розглянули **40** позовних заяв і справ щодо формування складу виборчих комісій, з яких **11** позовних заяв, або **28 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, **4 (10 %)** – залишено без розгляду, щодо **6 (15 %)** – ухвалено інші рішення та **19 (48 %)** справ розглянуто. Щодо **2** справ (**5 %**) ухвалено рішення про залишення позову без розгляду та щодо **1** – про закриття провадження у справі. Із загальної кількості розглянутих справ по суті вирішено **16 (40 %)** справ. Позовні вимоги задоволено у **6 (38 %)** справах.

Також у цьому періоді розглянуто **24** позовних заяви та справи з інших питань.

Станом на 23 квітня 2019 року на розгляд апеляційних адміністративних судів надійшло **70** апеляційних скарг у справах, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України у 2019 році.

Із них **46** апеляційних скарг, або **66 %** загальної кількості апеляційних скарг, становлять апеляційні скарги у справах щодо уточнення списків виборців, **9 (13 %)** – щодо інформаційного забезпечення виборів, **9 (13 %)** – щодо формування складу виборчих комісій, **3 (4 %)** – щодо проведення передвиборної агітації та **3 (4 %)** – щодо оскарження результатів виборів.

Із загальної кількості (**70**) апеляційних скарг, **31** апеляційна скарга, або **44 %** загальної кількості апеляційних скарг, надійшли від виборців, **14 (20 %)** – від представників виборчих комісій, **6 (9 %)** – від кандидатів на пост Президента України, **1** – від офіційного спостерігача та **18** – від інших суб'єктів.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

За результатами розгляду цих апеляційних скарг і справ ухвалено **70** судових рішень, якими **4** апеляційних скарги, або **6 %** розглянутих апеляційних скарг і справ, повернуто, **17 (24 %)** – залишено без розгляду та щодо **2 (3 %)** апеляційних скарг відмовлено у відкритті провадження. У **46 (66 %)** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень та в **1** справі закрито провадження.

За результатами апеляційного перегляду в **31** справі, або **67 %** справ, у яких здійснено апеляційний перегляд судових рішень, судові рішення залишено без змін, у **4(9 %)** – судові рішення змінено та у **11(24 %)** – судові рішення скасовано.

До Шостого апеляційного адміністративного суду надійшло **115** позовних заяв, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України.

З них **43** позовних заяви, або **37 %** загальної кількості позовних заяв, становили позовні заяви щодо висування та реєстрацію кандидатів на пост Президента України, **23 (20 %)** – щодо інформаційного забезпечення виборів, **23 (20 %)** – щодо проведення передвиборної агітації, **19 (17 %)** – щодо формування складу виборчих комісій та **7(6 %)** – щодо оскарження результатів виборів.

Із загальної кількості позовних заяв, що надійшли на розгляд, **40** позовних заяв, або **35 %** загальної кількості позовних заяв, надійшли від кандидатів на пост Президента України, **12 (10 %)** – від виборців, **9(8 %)** – від офіційних спостерігачів, **1** – від партії та **53** – від інших суб'єктів.

За результатами розгляду позовних заяв і справ Шостий апеляційний адміністративний суд ухвалив **115** судових рішень. З них **19** позовних заяв, або **17 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, **28 (24 %)** – залишено без розгляду, щодо **2 (2 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі, щодо **4(4 %)** – ухвалено інші судові рішення та **62** справи (**54 %**) розглянуто. В **1** справі ухвалено рішення про залишення позову без розгляд та в **1** – про закриття провадження. По суті розглянуто **60** адміністративних справ, з яких у **3** справах позов задоволено.

У звітному періоді до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду апеляційної інстанції надійшло **102** апеляційних скарги у справах, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України.

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

З них **39** апеляційних скарг, або **38 %** загальної кількості апеляційних скарг, у справах щодо висування та реєстрації кандидатів на пост Президента України, **12 (12 %)** – щодо проведення передвиборної агітації, **5 (5 %)** – щодо інформаційного забезпечення виборів, **5 (5 %)** – щодо формування складу виборчих комісій, **4 (4 %)** – щодо оскарження результатів виборів. Також до суду надійшло **33** апеляційних скарги у справах, що стосувалися інших питань, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України.

За результатами розгляду апеляційних скарг і справ Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалив **95** судових рішень у справах, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України. З них **9** апеляційних скарг, або **9 %** розглянутих апеляційних скарг і справ, повернуто, **28 (29 %)** – залишено без розгляду, щодо **1 (1 %)** – відмовлено у відкритті провадження та у **57** справах (**60 %**) здійснено апеляційний перегляд судових рішень.

Із загальної кількості справ, у яких судові рішення переглянуто, у **36** справах (**63 %**) судові рішення залишено без змін, у **12 (21 %)** – судові рішення змінено та у **9 (16 %)** справах судові рішення скасовано. За наслідками скасування судових рішень у **6** справах ухвалено нові рішення, **2** справи направлено для продовження розгляду до Шостого апеляційного адміністративного суду та **1** справу направлено за підсудністю до Округового адміністративного суду міста Києва.

За наслідками розгляду апеляційних скарг і справ щодо висування та реєстрації кандидатів на пост Президента України ухвалено **34** судових рішення, якими **4** апеляційних скарги, або **12 %** розглянутих апеляційних скарг і справ, повернуто, **11 (32 %)** – залишено без розгляду, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження та у **18** справах (**53 %**) здійснено перегляд судових рішень.

Із загальної кількості справ щодо висування та реєстрації кандидатів на пост Президента України, в яких судові рішення переглянуто, у **12** справах (**67 %**) судові рішення залишено без змін, у **4 (22 %)** – судові рішення змінено та у **2 (11 %)** справах судові рішення скасовано з ухваленням нових судових рішень.

У вказаному періоді судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді ухвалили **12** судових рішень у справах, пов'язаних із проведенням передвиборної агітації, якими **2** апеляційні скарги, або **17 %** загальної

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

кількості розглянутих апеляційних скарг і справ, залишено без розгляду та в **10 (83 %)** справах здійснено перегляд судових рішень. З них у **7** справах судові рішення залишено без змін, у **2** – змінено та в **1** справі судове рішення скасовано, а справу направлено для продовження розгляду до Шостого апеляційного адміністративного суду.

Також у цьому періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалив **5** судових рішень у справах щодо формування складу виборчих комісій, якими **1** апеляційну скаргу залишено без розгляду та в **4** справах здійснено перегляд судових рішень. В **1** справі судове рішення залишено без змін, у **2** – змінено та у **1** справі судове рішення скасовано з ухваленням нового судового рішення.

За результатами апеляційного перегляду рішень у **5** справах щодо інформаційного забезпечення виборів у **4** справах судові рішення залишено без змін та в **1** справі судове рішення скасовано, а справу направлено за підсудністю до Окружного адміністративного суду міста Києва.

Після розгляду **4** апеляційних скарг у справах щодо оскарження результатів виборів ухвалено рішення, якими **1** апеляційну скаргу повернуто та **3** – залишено без розгляду.

Також на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду апеляційної інстанції надійшло **50** апеляційних скарг у справах, пов'язаних з позачерговими виборами народних депутатів України. З них **48** – щодо висування та реєстрації кандидатів, **1** – щодо інформаційного забезпечення виборів та **1** – щодо формування складу виборчих комісій.

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду за результатами розгляду апеляційних скарг і справ, пов'язаних з позачерговими виборами народних депутатів України, ухвалив **35** рішень, якими **2** апеляційних скарги залишено без розгляду та розглянуто **33** справи, з яких в **1** справі закрито апеляційне провадження та в **32** справах здійснено перегляд судових рішень.

Із загальної кількості справ, у яких здійснено апеляційний перегляд судових рішень, у **14** справах, або **44 %**, рішення залишено без змін та у **18 (56 %)** – судові рішення скасовано. За наслідками скасування таких судових рішень у **16** справах

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

ухвалено нові судові рішення та у 2 справах ухвали скасовано з направленням справ на розгляд до Шостого апеляційного адміністративного суду.

У періоді, що аналізується, до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції надійшло 16 позовних заяв, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України та 2 позовних заяви щодо проведення позачергових виборів народних депутатів України.

За результатами розгляду позовних заяв, пов'язаних із проведенням чергових виборів Президента України, ухвалено 16 судових рішень, якими 6 позовних заяв, або 38% розглянутих позовних заяв, повернуто, 4 (25%) – залишено без розгляду та 6 позовних заяв (38%) направлено за підсудністю.

У звітному періоді 2 позовні заяви, що стосувалися проведення позачергових виборів народних депутатів України, направлено за підсудністю.

6. Висновки

Аналіз статистичних даних показав, що в першому півріччі 2019 року спостерігається збільшення справ і матеріалів, які надійшли на розгляд місцевих та апеляційних адміністративних судів. Особливо це видно в показниках окружних адміністративних судів. Відповідно зросло судове навантаження на суддів окружних адміністративних судів. Водночас навантаження на суддів окремих окружних адміністративних судів є надмірним.

У загальній кількості справ і матеріалів, що надійшли до місцевих адміністративних судів, домінують позовні заяви і справи. Також збільшилася кількість звернень до окружних адміністративних судів, про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви.

У звітному періоді в деяких окружних адміністративних судів покращилися показники оперативності розгляду судами адміністративних справ.

Також у звітному періоді спостерігається незначне збільшення абсолютних і середніх показників надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами. Основним чинником збільшення навантаження на

Аналіз стану здійснення правосуддя при розгляді адміністративних справ в першому півріччі 2019 року

суддів цих судів стало зменшення чисельності суддів у першому півріччі 2019 року в *1,2 рази*.

У першому півріччі 2019 року дещо збільшилася питома вага справ, переглянутих в апеляційному порядку рішень (постанов), в яких суди змінили чи скасували судові рішення, а кількість ухвал, переглянутих в апеляційному порядку, в яких суди змінили чи скасували ухвали суду зменшилася.

За результатами касаційного перегляду питома вага таких справ також збільшилася (*+16 %*), Оскільки в структурі судових рішень, якими скасовано рішення судів попередніх інстанцій, на *20 %* збільшилася частина справ, у яких рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду.

Аналіз статистичних показників Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду вказує на надмірне навантаження, оскільки в провадженні суддів перебували справи, які в минулому звітному періоді надійшли з Вищого адміністративного суду України, Верховного Суду України, а також ті, що надходили на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду безпосередньо від суб'єктів звернення.

Середній показник кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у першому півріччі 2019 року, у розрахунку на одного суддю становив *382* одиниці. Середній показник кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю становив *1114* одиниць.

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становив *450* одиниць.

Варто наголосити, що показник розглянутих справ і матеріалів перевищує показник їх надходження у звітному періоді, що свідчить про швидкий розгляд касаційних скарг та справ, також інших матеріалів, переданих з Вищого адміністративного суду України та Верховного Суду України.

У звітному періоді спостерігається тенденція до зменшення кількості нерозглянутих справ і матеріалів (*-9 %*).

Стежте за нами онлайн

fb.com/supremecourt.ua

t.me/supremecourtua